

Sector	: Inwoners	Openbaar: ☒
Afdeling	: Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Ingrid Willems Tel.: (0495) 575 000	
Portefeuillehouder(s)	: H.A. Litjens	Nummer B&W-advies: BW-008793

ONDERWERP

Integrale schulddienstverlening in Weert

ADVIES

- 1- Vaststellen van de notitie "Weert maakt een punt van schulden!"
- 2- In te stemmen met het raadsvoorstel en raadsbesluit met nummer RAD-001165 en deze stukken ter besluitvorming voor te leggen aan de raad

TOELICHTING

Zie bijgevoegd raadsvoorstel en raadsbesluit met nummer RAD-001165.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

- ❖ Niet van toepassing

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

- ❖ B-stuk Raad

Nadere specificatie: De notitie en het raadsvoorstel zullen in de raadsinformatiebijeenkomst van 13 oktober 2015 worden toegelicht.

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

- ❖ Niet van toepassing

Weert, 16 september 2015 De directeur,	Commissie Bedrijfsvoering/Inwoners van 19 oktober 2015	S		B	W HL	W FVE	W PS	W GG
			akkoord					
	Raad van 28 oktober 2015		bespreken					
Behandeling uiterlijk in college van 22 september 2015								

In te vullen door het B&W secretariaat:

☐ Akkoord	☐ Niet akkoord	☐ A-stuk
☒ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder	☒ Gewijzigde versie	☒ B-stuk
☐ Anders, nl.:		☐ C-stuk

Beslissing d.d.: 22-09-'15

Nummer: 16

De secretaris,

Totaal aantal pagina's: 2
Pagina 1

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Frank van Beeck (beleidscoördinator OCSW)
Ton Weekers (afdelingshoofd OCSW)
Kees Joosten (afdelingshoofd WIZ)
Margot van den Broeke (teamleider WIZ)
Erwin Zweyppfenning (beleidsadviseur WIZ)
Consulenten WIZ
Mia Aerdt (adviseur financiën)

Extern:

Kredietbank Limburg
Gemeente Roermond
Rechtbank Roermond
Gemeente Maastricht
Stadsring 51 (gemeente Amersfoort)
Stimulansz
Algemeen Maatschappelijk Werk
Punt Welzijn
Vraagwijzer
Humanitas
Schuldhelpmaatje
Stratech
Cliëntenplatform Minima
Ervaringsdeskundigen

BIJLAGEN

Openbaar:

- 1- Notitie "Weert maakt een punt van schulden!"
- 2- Raadsvoorstel en raadsbesluit RAD-001165

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

Vergadering van de gemeenteraad van 28 oktober 2015

Portefeuillehouder : H.A. Litjens

Behandelend ambtenaar : Ingrid Willems

Nummer raadsvoorstel: RAD-001165

Doorkiesnummer : (0495) 575 000

Agendapunt: -

ONDERWERP

Integrale schulddienstverlening in Weert

VOORSTEL COLLEGE

- 1- De notitie "Weert maakt een punt van schulden!" vast te stellen
- 2- Te besluiten om de schulddienstverlening in te richten conform uitvoeringsvariant 4
- 3- Te besluiten om het restant aan Klijnsmagelden t/m 2015 aan te wenden voor de financiering van de implementatiekosten en de tijdelijke meerkosten die uit "variant 4" voortvloeien
- 4- Te besluiten om het restant aan Klijnsmagelden vanaf 2016 structureel aan te wenden voor de financiering van de uitvoeringskosten van schulddienstverlening

AANLEIDING EN DOELSTELLING

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) ingevoerd. Dit heeft geleid tot de vaststelling van het beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2016, "Weer(t) uit de schuld". Hierin zijn de gemeentelijke visie, een aantal uitgangspunten en een doelstelling bepaald ten aanzien van schuldhulpverlening in de gemeente Weert. Ook is in het beleidsplan geschetst hoe de inrichting van schuldhulpverlening in de praktijk eruit zou kunnen zien.

Centraal in het beleidsplan 2012-2016 staat dat we als gemeente zelf de regie gaan voeren op schuldhulpverlening. Geconstateerd werd daarbij dat het nog niet wenselijk was voor Weert om schuldhulpverlening in zijn geheel zelfstandig uit te gaan voeren. Zo werd beargumenteerd dat Weert geen enkele ervaring had met het uitvoeren van schuldhulpverlening en ook niet NVVK - gecertificeerd was. Daarnaast werd gesteld dat het in Weert om een dusdanig 'beperkt' aantal burgers ging, dat een stabiele dienstverlening niet gegarandeerd kon worden. Vandaar dat beoogd werd om de samenwerking met de gemeente Roermond op te zoeken, die de schuldhulpverlening sinds 2011 zelf uitvoert. Dit had het bijkomend voordeel dat schuldhulpverlening in Midden-Limburg stevig en eenduidig zou worden verankerd.

In het najaar van 2013 zijn Weert en Roermond gestart om de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een gezamenlijke uitvoering van schuldhulpverlening. Hierbij was het plan dat Weert zou aansluiten bij de bestaande structuren van de gemeente Roermond (het loket Schuldhulp). De dienstverlening voor Weertse burgers zou lokaal worden uitgevoerd in Weert. Hiertoe werd een plan van aanpak opgesteld. Uiteindelijk is de samenwerking niet doorgegaan. Hierop - en vanwege de implementatie van de Participatiewet - is besloten om een pas op de plaats te maken.

Nu is het moment aangebroken om het onderwerp opnieuw onder de loep te nemen. Gesteld kan worden dat de uitgangspunten van de beleidsnota 2012-2016 nog steeds actueel zijn. Het is nu zaak om de inrichting van de dienstverlening te realiseren.

PROBLEEMSTELLING

Hoe kunnen wij schulddienstverlening in Weert zo optimaal mogelijk inrichten?

SAMENVATTING NOTITIE

Gezien de toenemende schuldenproblematiek, zowel landelijk als lokaal, is de actuele stand van zaken rondom schuldhulpverlening in Weert opnieuw in kaart gebracht. Daarbij zijn ook de behoefte, kansen en reële mogelijkheden betrokken. Deze verkenning is breed uitgevoerd. Op basis van dit vooronderzoek is een concreet advies opgenomen hoe schuldhulpverlening in Weert breder, meer integraal en kwalitatiever kan worden ingericht en hoe de financiering hiervoor gerealiseerd kan worden.

In de notitie is in Hoofdstuk 2 een analyse opgenomen van de landelijke ontwikkelingen rondom burgers met problematische schulden. Hieruit blijkt dat het aantal schulden en schuldenaren nog steeds stijgt, ondanks de aantrekkende economie. Hiervoor zijn diverse oorzaken. Uit een vergelijking van de actuele Weerter cijfers met de landelijke, blijkt dat er in Weert sprake is van een onderbenutting van de huidige schuldhulpverlening. Dit wordt vermoedelijk veroorzaakt doordat de mogelijkheden voor ondersteuning bij schulden in Weert onvoldoende bij de burgers bekend zijn.

Op pagina 7 en 8 van de notitie zijn de maatschappelijke en financiële gevolgen in kaart gebracht.

De conclusie is dat het voorkomen van schulden het voordeligst is, ondanks de eventuele extra uitvoeringskosten. Na het ontstaan van schulden blijkt dat het van belang is om zo vroeg mogelijk te interveniëren: het vroegtijdig oplossen van schulden is het voordeligst. Niets doen, of afwachten brengt vele malen hogere kosten met zich mee.

In paragraaf 2.4 is de problematiek ten aanzien van beschermingsbewind beschreven. Geconcludeerd wordt dat de kosten van beschermingsbewind een aanzienlijk deel van de totale gemeentelijke uitgaven voor bijzondere bijstand beslaan. Voorgesteld wordt om deze problematiek separaat van de notitie verder uit te werken en op basis daarvan concrete voorstellen te formuleren.

In Hoofdstuk 3 wordt de huidige uitvoering van schuldhulpverlening in Weert toegelicht. Duidelijk is dat de gemeente op dit moment slechts een zeer bescheiden rol heeft bij deze uitvoering. Burgers kunnen voor hulp bij hun schulden terecht bij het Algemeen Maatschappelijk Werk, De Vraagwijzer/Punt Welzijn en Kredietbank Limburg. De gemeente heeft slechts een doorverwijzende rol en voert geen regie.

Tijdens de inventarisatie is gebleken dat er momenteel geen sprake is van een eenduidige toegang. Ook krijgen de meeste schuldenaren geen integraal aanbod en vaak ook geen begeleiding. Hierdoor is het duurzaam oplossen van schulden beperkt, omdat weinig aandacht wordt geschonken aan gedragsverandering. Daarnaast hebben preventie en vroegsignalering nog een te ondergeschikte rol in de dienstverlening.

In Hoofdstuk 4 wordt voorgesteld om de dienstverlening vanaf 2016 op een andere manier in te richten. Op basis van de gebleken noodzaak en rekening houdende met de verplichtingen die de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) aan de gemeente stelt, wordt voorgesteld dat de gemeente een duidelijke, centrale rol gaat innemen. Deze rol maakt het mogelijk om een eenduidige en laagdrempelige toegang voor schuldhulpverlening te creëren. Hierdoor kunnen alle burgers op één centrale plek terecht voor vragen over hun financiële situatie. In deze setting is binnen de gemeente voldoende kennis over ondersteuning bij schuldenproblematiek en kan de gemeentelijke medewerker informatie en advies geven, aanvragen schuldhulpverlening beoordelen en hierover de regie voeren.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de technische instrumenten en werkt voor de aanvullende instrumenten lokaal samen met het Algemeen Maatschappelijk werk, De Vraagwijzer/Punt Welzijn en Humanitas. De gemeente volgt het integrale traject en bewaakt de voortgang. Op deze wijze kan in gezamenlijkheid op een kwalitatieve manier in het volledige scala aan basisvoorzieningen op het gebied van schuldhulpverlening in Weert worden voorzien.

Door de uitvoering op deze wijze in te richten, creëren we meer slagkracht en een groter bereik: we kunnen niet alleen méér mensen ondersteunen, we kunnen ook een breder palet aan ondersteuning bieden. Hierdoor kunnen we meer aandacht geven aan begeleiding, preventie en vroegsignalering.

Onderzoeksresultaten ondersteunen deze aanpak: schuldhulpverlening blijkt niet alleen efficiënter wanneer de gemeente regie neemt, het is ook kostenbesparend.

Om preventie en vroegsignalering in Weert goed te kunnen ontwikkelen, zal er na de besluitvorming van de raad een breed overleg worden georganiseerd waarvoor – naast de uitvoerende ketenpartners – een grote diversiteit aan partijen zal worden uitgenodigd. Zie voor een overzicht pagina 17 van de notitie.

In Hoofdstuk 5 wordt het proces van schuldhulpverlening beschreven en toegelicht welke instrumenten hier onderdeel van uitmaken en wat deze inhouden. Ook wordt een nieuwe, aanvullende kijk op schuldhulpverlening toegelicht. Deze benadering heeft niet als doel om de burger schuldenvrij te maken, maar om de schuldenaar 'in balans' te brengen met zijn financiën, waar schulden een onderdeel van uitmaken. In deze dienstverlening wordt ernaar gestreefd dat inkomsten en uitgaven (inclusief aflossingen) in evenwicht zijn en dat de burger geen financiële onrust meer ervaart.

Vanaf paragraaf 5.2 wordt een aantal uitgangspunten voor de nieuwe dienstverlening voorgesteld. Zo wordt het belang van kwaliteit benadrukt, dat samenhangt met kennis maar ook met doorlopen en afhandelingstijden. Verder wordt beargumenteerd dat het van belang is te onderkennen dat het niet mogelijk is om alle schuldenaren te helpen en daarnaar ook te handelen op basis van het model 'Het Tilburgse kwadrant'.

In de nieuwe dienstverlening staat het bevorderen van de zelfredzaamheid van de burger voorop. Hierop sluit ook aan dat bij iedere aanvraag wordt gekozen voor het meest doeltreffende, eenvoudige aanbod. Als uitgangspunt is de ondersteuning tijdelijk en wordt gestreefd naar een zelfredzame, zelfstandige burger met een stabiele financiële situatie.

Om de eigen rol en verantwoordelijkheid van de schuldenaar te benadrukken, wordt voorgesteld om niet langer te spreken over 'Schuldhulpverlening' maar over 'Schulddienstverlening'. Deze term benadrukt de eigen kracht van de burger en de wederkerigheid.

Ook wordt het belang benadrukt om alle cliëntsituaties integraal te bezien. Hierbij is de insteek om niet alleen de schulden van de cliënt op te lossen, maar ook instrumenten aan te bieden die de cliënt ondersteunen om duurzaam financieel stabiel te blijven. Een voorstel is opgenomen hoe deze werkwijze op een uniforme manier kan worden gerealiseerd.

Hoofdstuk 6 beschrijft 5 mogelijke varianten om de uitvoering in te richten. De verschillende varianten sluiten in meerdere of mindere mate aan op de geconstateerde verbeterpunten en nieuwe uitgangspunten.

0) Variant 0 biedt inzicht in de kosten wanneer de huidige werkwijze wordt voortgezet. Hierbij worden alle instrumenten ingekocht bij de Kredietbank Limburg, heeft de gemeente geen uitvoerende rol, voert de gemeente geen regie en wordt geen integrale dienstverlening aangeboden. Ook worden burgers niet beter geïnformeerd over de mogelijkheden.

1) De minimale variant is identiek aan variant 0, maar hierbij wordt wel een communicatiecampagne georganiseerd zodat burgers bekend zijn met de dienstverlening. De verwachte toename van meldingen is bij de financiële doorrekening meegenomen.

2) Bij de Minimale variant Plus houdt een lichte verschuiving van taken naar de gemeente in: de kop van het proces wordt uitgevoerd door de gemeente (inclusief de intake), de overige technische

instrumenten worden ingekocht bij de Kredietbank Limburg. De ondersteunende instrumenten worden aangeboden door de lokale ketenpartners. De gemeente voert in lichte mate regie op het hele traject. Ook in deze variant is er voorzien in een communicatiecampagne en is rekening gehouden met een toename van het aantal meldingen.

3) De volledige variant houdt een volledige verschuiving in van alle taken en verantwoordelijkheden op het gebied van schulddienstverlening naar de gemeente in. Een beschrijving van het proces is opgenomen op pagina 25. Alle verbeterpunten en uitgangspunten zijn in deze variant verwerkt. De toegang is eenduidig, en de uitvoering is integraal, in samenwerking met de lokale ketenpartners. Het Team Schulddienstverlening voert de regie. Burgers worden breed geïnformeerd over de nieuwe dienstverlening; de toename van meldingen is in de doorrekening verwerkt.

4) Het groeimodel is identiek aan variant 3, maar houdt rekening met het feit dat de noodzakelijke kennis over en ervaring met het uitvoeren van schulddienstverlening (nog) binnen onze gemeente ontbreekt. Om dit te ondervangen wordt tijdelijk externe expertise ingehuurd. De meerkosten hiervoor zijn in de doorrekening opgenomen.

FINANCIËLE GEVOLGEN

Huidige kosten

Met de huidige schuldhelpverlening zijn momenteel de volgende kosten gemoeid. Dit betreft alleen de directe kosten. De indirecte kosten (uitvoeringskosten intern of bij partners) zijn hier niet bij meegenomen. Benadrukt wordt dat er tot op heden sprake is van onderbenutting van de dienstverlening. Indien we door middel van actieve, gerichte communicatie méér burgers bereiken, zullen de kosten – bij ongewijzigde inkoop bij de Kredietbank Limburg - naar verwachting verdubbelen.

2014 Uitgaven schuldhelpverlening

Inkoop Kredietbank	€ 288.472
Budgetbeheer (bijz. bijstand)	€ 14.673
Totaal	€ 303.145

2015 Uitgaven schuldhelpverlening

Inkoop Kredietbank	€ 273.824 ¹
Budgetbeheer (bijz. bijstand)	€ 13.670 ¹
Totaal uitgaven	€ 287.494

(¹ = extrapolatie 1^e helft 2015)

Voor 2014 werd in de begroting een bedrag opgenomen aan kosten voor inkoop bij de Kredietbank Limburg van € 244.326. Voor 2015 betreft dit een bedrag van € 239.854. De meerkosten zijn/worden gedekt uit de middelen voor bijzondere bijstand.

Kosten en dekking vanaf 2016

De kosten hangen vanaf 2016 samen met de keuze voor één van de vijf uitvoeringsvarianten. Naast de uitvoeringskosten zullen we vanaf november 2015 en in 2016 te maken krijgen met implementatiekosten en met overige vaste kosten. Dit geldt voor alle opgenomen uitvoeringsvarianten, met uitzondering van variant 0.

De dekking voor deze kosten wordt enerzijds gevormd door de huidige begroting, anderzijds door de Klijnsmagelden.

De overige vaste kosten bestaan uit enerzijds ondersteunende middelen voor de uitvoering (software, informatiehandboek), anderzijds door inkoop en subsidie voor Humanitas voor het opleiden van het noodzakelijke aantal vrijwilligers.

De implementatiekosten bestaan uit de inhuur van externe expertise om de nieuwe dienstverlening in te richten, implementatie van de benodigde software-pakketten, opleiding van medewerkers, een communicatiecampagne en afronding van de lopende trajecten bij de Kredietbank Limburg. Daarnaast zijn kosten opgenomen om een extra impuls te kunnen geven aan preventie van schulden door het aanbieden van workshops aan diverse burgers, onder wie uitkeringsgerechtigden en minima. Ook is er een budget opgenomen voor het organiseren van een netwerkbijeenkomst in het kader van vroegsignalering.

Beschikbare budgetten

De beschikbare (structurele) budgetten voor 2016 bedragen:

Middelen	2016
Begroting budgetbeheer bijzondere bijstand	14.000
Begroting inkoop Kredietbank Limburg	250.365
Restant Klijnsmagelden 2016	92.000
<i>Totaal</i>	356.365

Daarnaast is er nog een bedrag beschikbaar vanuit nog niet benutte Klijnsmagelden t/m 2015, ten aanzien waarvan het college op 28 april 2015 heeft besloten dit specifiek te reserveren voor schulddienstverlening.

Gereserveerd voor schulddienstverlening	t/m 2015
Restant Klijnsmagelden	223.300

Kosten

De kosten voor variant 0 komen overeen met de kosten voor 2014, te weten: € 303.145.

Voor de overige varianten bedragen de kosten vanaf 2016:

Vaste kosten 2016	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	308.450
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	393.840

Kosten 2017	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	283.575
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	368.965

Kosten vanaf 2018	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	258.700
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	344.090

Daarnaast krijgen we in geval van variant 1 tot en met 4, te maken met de volgende implementatiekosten:

Implementatiekosten (eenmalig) t/m 2016	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Inhuur coördinator/adviseur	0	15.000	30.000	30.000
Implementatie Traject 51	0	9.125	9.125	9.125
Communicatie	1.500	1.500	2.000	2.000
Implementatie Stratech	0	0	9.000	9.000
Opleiding medewerkers	0	4.000	10.000	10.000
Preventiewerkshops 'Omgaan met geld'	0	20.000	20.000	20.000
Netwerkbijeenkomst vroegsignalering	0	1.000	1.000	1.000
Afronding lopende dossiers Kredietbank Limburg	0	0	50.000	50.000
Onvoorzien	0	5.000	10.000	10.000
<i>Totaal</i>	1.500	55.625	141.125	141.125

Conclusie

Op basis van bovenstaande cijfers kan geconcludeerd worden dat uitvoeringsvariant 0 en 3 zijn te realiseren binnen de (structureel) beschikbare budgetten. Variant 4 is eveneens mogelijk, wanneer de (tijdelijke) meerkosten worden gedekt uit de gereserveerde Klijnsmagelden.

De gereserveerde Klijnsmagelden bieden daarnaast nog voldoende ruimte om de implementatiekosten te betalen.

Wanneer besloten wordt te kiezen voor uitvoeringsvariant 1 of 2, zullen aanvullende budgetten in de begroting moeten worden vrijgemaakt.

Advies

Geadviseerd wordt te kiezen voor uitvoeringsvariant 4. Deze variant biedt zowel financieel als inhoudelijk de meeste voordelen en de minste risico's om te komen tot een structurele, integrale en efficiënte uitvoering van schulddienstverlening in Weert.

COMMUNICATIE

Zodra het duidelijk is op welke wijze wij schulddienstverlening vanaf 2016 in Weert gaan uitvoeren, worden aanvullende, noodzakelijke stukken, een implementatieplan en een communicatieplan opgesteld. De volledige lijst is in de notitie opgenomen in Hoofdstuk 8.

Deze stukken zullen door het college worden vastgesteld en ter informatie aan de raad worden voorgelegd.

EVALUATIE

De nieuwe schulddienstverlening zal in het eerste kwartaal van 2017 worden geëvalueerd.

ADVIES CLIËNTENPLATFORM MINIMA

Het advies van het Cliëntenplatform Minima d.d. 15 september 2015 luidt als volgt:

"Integrale benadering

Wij zijn zeer ingenomen dat geopteerd wordt voor een integrale benadering van de schulddienstverlening waarbij de gemeente de regie voert in samenwerking met lokale partners. Hiervoor zal wel de nodige expertise moeten worden aangetrokken en/of ontwikkeld, omdat deze op dit moment onvoldoende aanwezig is.

Preventie/vroegsignalering

Wij willen aandacht vragen voor preventie en vroegsignalering. Dit zou kunnen door het aanbieden van cursussen, coaching en begeleiding. Voor het basisonderwijs is speciaal lesmateriaal beschikbaar (lespakket: leren omgaan met geld).

Minima zijn potentiële vragers voor schulddienstverlening. Deze doelgroep is bekend en hiervoor zouden specifieke cursussen kunnen worden aangeboden. Deze aanpak beantwoordt volledig aan de uitgangspunten voor de aanwending van de zogenaamde "Klijnsmagelden".

Uitvoeringsvariant

Voor een integrale benadering blijven alleen variant 3 en 4 over.

Wij geven u in overweging te opteren voor het groeimodel (model 4) zodat expertise kan worden opgebouwd met ondersteuning van externe deskundigen en deze af te bouwen naarmate ervaring en expertise van de eigen medewerkers toenemen. Dit hoeft financieel geen belemmering te zijn volgens de doorrekening van de varianten.

De aanpak, werkwijze en resultaten willen wij graag na een periode van een jaar met u evalueren. Wij wensen u veel succes met de aanpak en opzet van dit nieuwe beleid."

ADVIES RAADSCOMMISSIE

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,
de secretaris, de burgemeester,

M.H.F. Knaapen

A.A.M.M. Heijmans

Nummer raadsvoorstel: RAD-001165

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 september 2015;

b e s l u i t :

- 1- de notitie "Weert maakt een punt van schulden!" vast te stellen
- 2- de schulddienstverlening in te richten conform uitvoeringsvariant 4
- 3- het restant aan Klijnsmagelden t/m 2015 aan te wenden voor de financiering van de implementatiekosten en de tijdelijke meerkosten die uit "variant 4" voortvloeien
- 4- het restant aan Klijnsmagelden vanaf 2016 structureel aan te wenden voor de financiering van de uitvoeringskosten van schulddienstverlening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 28 oktober 2015.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans

Weert maakt een punt van schulden!

Een notitie om te komen tot een integrale uitvoering van schulddienstverlening

September 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 'Wat eraan vooraf ging'	4
1.2 Huidige stand van zaken	4
2. Het belang van een kwalitatieve schuldhulpverlening	5
2.1 Problematiek neemt toe	5
Schulden vaak niet op te lossen	5
Nieuwe doelgroepen	6
Oorzaken	6
Gevolgen	7
2.2 Weert	8
2.3 Keuzes	9
2.4 Ontwikkelingen beschermingsbewind – bijzondere bijstand	10
Wat is beschermingsbewind?	10
Kosten voor gemeenten	10
Onderzoek.....	10
Draagvlak bij Rechtbank Roermond	11
3. Schuldhulpverlening in Weert anno 2015	13
3.1 Kredietbank Limburg	13
3.2 Geconstateerde verbeterpunten	14
Toegang niet eenduidig	14
Geen integraal aanbod.....	14
Preventie en vroegsignalering onderbelicht	15
4.1 Onderzoek Stratech	18
5. Dienstverlening gemeente	19
5.1 Uitgangspunten.....	19
5.2 Proces en instrumenten schuldhulpverlening	20
5.3 Kennis en ervaring in Weert: keuzes.....	22
5.4 Andere keuzes en uitgangspunten	23
Tilburgse kwadrant.....	23
Bevorderen zelfredzaamheid	23
Activerende schulddienstverlening.....	23
Integrale benadering	24
Uniforme werkwijze	24

6. Uitvoeringsvarianten	25
6.1 De vijf varianten.....	25
0) Huidige situatie handhaven.....	25
1) Minimale variant: volledige inkoop extern.....	26
2) Minimale variant Plus: gedeeltelijke inkoop extern.....	26
kop van het proces zelf, overige instrumenten inkopen	26
3) Volledige variant: uitvoering intern	27
4) Groeimodel; volledige uitvoering intern met tijdelijke inhuur externe deskundigen.....	29
7. Financiering	31
7.1 Huidige kosten	31
7.2 Kosten en dekking vanaf 2016.....	31
Beschikbare budgetten	32
Kosten	32
Conclusie.....	33
Advies.....	33
8. Implementatie	34

1. Inleiding

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) ingevoerd. Dit heeft geleid tot de vaststelling van het beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2016, "Weer(t) uit de schuld". Hierin zijn de gemeentelijke visie, een aantal uitgangspunten en een doelstelling bepaald ten aanzien van schuldhulpverlening in de gemeente Weert. Ook is in het beleidsplan geschetst hoe de inrichting van schuldhulpverlening in de praktijk eruit zou kunnen zien.

1.1 'Wat eraan vooraf ging'

Centraal in het beleidsplan 2012-2016 staat dat we als gemeente zelf de regie gaan voeren op schuldhulpverlening. Geconstateerd werd daarbij dat het nog niet wenselijk was voor Weert om schuldhulpverlening in zijn geheel zelfstandig uit te gaan voeren. Zo werd beargumenteerd dat Weert geen enkele ervaring had met het uitvoeren van schuldhulpverlening en ook niet NVVK¹-gecertificeerd was. Daarnaast werd gesteld dat het in Weert om een dusdanig 'beperkt' aantal burgers ging, dat een stabiele dienstverlening niet gegarandeerd kon worden. Vandaar dat beoogd werd om de samenwerking met de gemeente Roermond op te zoeken, die de schuldhulpverlening sinds 2011 zelf uitvoert. Dit had het bijkomend voordeel dat schuldhulpverlening in Midden-Limburg stevig en eenduidig zou worden verankerd.

In het najaar van 2013 zijn Weert en Roermond gestart om de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een gezamenlijke uitvoering van schuldhulpverlening. Hierbij was het plan dat Weert zou aansluiten bij de bestaande structuren van de gemeente Roermond (het loket Schuldhulp). De dienstverlening voor Weertse burgers zou lokaal worden uitgevoerd in Weert. Hiertoe werd een plan van aanpak opgesteld. Uiteindelijk is de samenwerking helaas niet doorgedaan. Hierop - en vanwege de implementatie van de Participatiewet - is besloten om een pas op de plaats te maken.

Nu is het moment aangebroken om het onderwerp opnieuw onder de loep te nemen. Gesteld kan worden dat de uitgangspunten van de beleidsnota 2012-2016 nog steeds actueel zijn. Het is nu zaak om de inrichting van de dienstverlening te realiseren. Om dit goed te kunnen doen, moeten we eerst de actuele situatie breed inventariseren.

1.2 Huidige stand van zaken

Tot op heden wordt schuldhulpverlening in Weert met name uitgevoerd door onze keten- en contractpartners. Gezien de toenemende schuldenproblematiek, zowel landelijk als lokaal, is de actuele stand van zaken rondom schuldhulpverlening in Weert opnieuw in kaart gebracht. Daarbij zijn ook de behoefte, kansen en reële mogelijkheden betrokken. Deze verkenning is breed uitgevoerd: intern is met diverse medewerkers gesproken, extern met meerdere gemeenten, de huidige uitvoerende contractpartner, lokale maatschappelijke instellingen, een vrijwilligersorganisatie, de rechtbank, bewindvoerders, enkele ervaringsdeskundigen, een adviseur van Stimulansz en enkele software-ontwikkelaars. Op basis van deze verkenning is een concreet advies opgenomen hoe schuldhulpverlening in Weert breder, meer integraal en kwalitatiever kan worden ingericht en hoe de financiering hiervoor gerealiseerd kan worden.

¹ Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet

2. Het belang van een kwalitatieve schuldhulpverlening

2.1 Problematiek neemt toe

Landelijk is er momenteel veel aandacht voor de groeiende schuldenproblematiek. Op 25 mei 2015 heeft de NVVK het Jaarverslag NVVK 2014 gepubliceerd. De NVVK is een toonaangevende brancheorganisatie op het gebied van schuldhulpverlening en sociaal bankieren. Uit het jaarverslag blijkt dat zich landelijk 92.000 mensen in 2014 bij de NVVK-leden hebben gemeld (tegen 76.000 in 2011) en dat de gemiddelde schuld is gestegen van € 30.750 in 2011 naar € 38.500 in 2014.

Ondanks dat de economie weer aantrekt, blijft het aantal schulden en schuldenaren nog steeds stijgen. De oorzaken hiervan zijn de werkloosheid, de versoering van inkomensondersteunende regelingen, de stijging van de woonlasten, alsmede die van de zorg.

Voorals mensen met een laag inkomen uit werk of met een uitkering hebben moeite om rond te komen. 87% van de cliënten in de schuldhulpverlening heeft een inkomen rond het minimumloon of een inkomen tot maximaal modaal. In 2011 was dit nog 74%.

Deze cijfers worden ook gestaafd door berekeningen van NIBUD². Hieruit blijkt dat er bij deze inkomensgroepen structureel sprake is van een inkomenstekort. Door de gestegen huren en de afbouw van de huurtoeslag, staan deze inkomensgroepen financieel steeds meer onder druk³.

KWIZ (Kenniscentrum Welzijn, Inkomen en Zorg) heeft in dit kader voor Weert de effecten van het landelijke toeslagenbeleid en het lokale armoedebeleid op het inkomen van huishoudens met lage inkomens in kaart gebracht (zie bijlage 1). Dit overzicht geeft weer hoeveel geld huishoudens maandelijks – na uitgaven en reserveringen - overhouden voor vrije bestedingen. Een gezin op het sociaal minimum met twee kinderen blijkt maandelijks € 203 tekort te komen. Voor een alleenstaande bedraagt het tekort € 82. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat deze huishoudens, waarschijnlijk bezuinigen op posten als kleding, inventaris en voeding. Bovendien is het voor deze gezinnen noodzakelijk dat ze goed kunnen budgetteren, alle tegemoetkomingen en toeslagen aanvragen en geen andere persoonlijk onvermijdbare kosten hebben, zoals schulden of extra ziektekosten. Reserveren voor onverwachte kosten is dan vaak ook niet mogelijk.

Schulden vaak niet op te lossen

Zoals aangegeven, is het aantal schulden en schuldenaren de afgelopen jaren flink gestegen. Alhoewel schuldregelingen lijken te werken, is deze oplossing niet voor alle schuldenaren weggelegd. De NVVK stelt dat eenmaal opgestarte schuldregelingen in 70% van de gevallen met succes worden afgerond.⁴ Tegelijkertijd zien we ook dat het aantal mensen met niet-regelbare schulden in de afgelopen drie jaren meer dan verdubbeld is. In 2011 waren dat landelijk 6.500 mensen, in 2014 bijna 14.000. Het betreft in deze gevallen vaak overheidsvorderingen. Doordat schuldeisers steeds meer mogelijkheden hebben gekregen om vorderingen met voorrang te incasseren, komt het steeds vaker voor dat schulden niet meer op te lossen zijn.

² Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

³ Bron: Nibud Budgethandboek 2014

⁴ Bron: NVVK Jaarverslag 2014

Naast de aard van de vordering, kan ook het ontbreken van aflossingscapaciteit ertoe leiden dat de schuldenproblematiek niet kan worden opgelost. Door wetgeving leidt correcte toepassing van de beslagvrije voet steeds vaker tot een aflossingscapaciteit die nihil (of zelfs negatief) is. Aanpassing van wetgeving op dit onderdeel, is pas door het Ministerie voorzien in 2016.

Nieuwe doelgroepen

Door toename van de schuldenproblematiek, zijn er ook nieuwe doelgroepen bijgekomen die in de financiële problemen zijn geraakt. Schulden kwamen vroeger vooral voor bij mensen met laag inkomen. Dat is al lang niet meer zo. Mensen met eigen huizen, zzp'ers en zelfs tweeverdieners met een dubbel modaal inkomen doen tegenwoordig een beroep op schuldhulpverlening. Dit maakt ook dat de schuldhulpverlening complexer is geworden.

Oorzaken

De oorzaak van schulden zijn heel divers. Zo kunnen schulden ontstaan door budgettaire redenen, zoals ontslag, stoppen met overwerk, pensioen, maar ook slecht financieel beheer. Of door verandering in levensfase, zoals het krijgen van een kind, een echtscheiding of het overlijden van de partner. Daarnaast kunnen psychosociale problemen een rol spelen, zoals gebrek aan weerbaarheid en compensatiegedrag, maar ook verslavingen. Tenslotte zorgt de steeds complexer wordende samenleving en regelgeving ervoor dat een deel van de mensen in de problemen komt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het correct aanvragen en tijdig wijzigen van toeslagen bij de Belastingdienst. Dit gaat tegenwoordig allemaal digitaal en zonder controle vooraf. Het verkeerd interpreteren van jargon leidt al snel tot een te hoge toeslag en daarmee tot een terugvordering anderhalf jaar later. Een ander voorbeeld is het kiezen van de juiste zorgverzekering. Burgers die zich slechts beperkt voor ziektekosten verzekeren, kunnen ineens met extra ziektekosten te maken krijgen. Het tussentijds wijzigen van de gekozen zorgverzekering is niet mogelijk.

Kennis, vaardigheden en het gedrag van de schuldenaar blijken bepalend bij het ontstaan van schulden. Niet iedereen met een laag inkomen of een terugval in inkomen krijgt tenslotte te maken met financiële problemen.

Het gedrag dat mensen met schulden vertonen, varieert van gemotiveerd om de problemen op te lossen, tot mensen die zich in de slachtofferrol plaatsen en met meerdere problemen kampen. In hoeverre een schuldenaar 'regelbaar' is, hangt met deze factoren samen.

Gevolgen

Het hebben van schulden brengt grote financiële en maatschappelijke gevolgen met zich mee. Schulden vormen niet alleen een probleem voor de schuldenaar, maar ook voor zijn omgeving, de schuldeiser(s), en de maatschappij. Het NIBUD heeft de gevolgen in kaart gebracht ⁵. De gevolgen kunnen worden onderverdeeld in a) persoonlijke/maatschappelijke gevolgen en b) financiële gevolgen.

a) Persoonlijke en maatschappelijke gevolgen

Een slechte financiële situatie is een belemmering voor het actief participeren binnen de samenleving. Financiële problemen vormen een belemmering bij de arbeidsparticipatie, zowel bij re-integratie als bij werknemers. Uitkeringsgerechtigden met schulden hebben vaak een negatief zelfbeeld, waardoor zij denken dat ze niet geschikt zijn. Ze zien weinig perspectief om hun positie te kunnen verbeteren. Daarnaast betekent gaan werken voor mensen met een schuldregeling niet dat zij ook meer geld te besteden hebben: al het geld dat zij meer verdienen gaat rechtstreeks naar de schuldeisers.

Werknemers met problematische schulden zijn minder productief, melden zich vaker ziek, zijn stressgevoeliger en voelen zich minder verbonden. Bovendien vinden er door de schuldenproblematiek vaker incidenten plaats. Werkgevers hebben extra kosten door het uitvoeren van loonbeslagen. Ook komt het voor dat werkgevers leningen verstrekken.

In algemene zin raken huishoudens met leningen sneller sociaal geïsoleerd. Mensen met financiële zorgen geven vaker aan zich buitengesloten en zich weinig verbonden te voelen met de omgeving. Schulden hebben ook een negatieve invloed op de fysieke en de psychische gezondheid. Dit beïnvloedt ook de maatschappelijke participatie en zorgt bovendien voor toenemende zorgkosten. Van de mensen met problematische schulden heeft 53% last van een slechte psychische gezondheid, zoals verhoogde stress, depressiviteit, slapeloosheid, nervositeit of agressie. Verder beïnvloeden financiële problemen de relatie tussen ouders en hun kinderen als ook de relatie tussen partners.

b) Financiële gevolgen

Het hebben van schulden brengt hoge kosten met zich mee, zowel voor de schuldenaar als voor diens crediteuren en de maatschappij.

De meest voor de hand liggende kosten zijn de uitvoeringskosten van de schuldhulpverlening. In de eerste plaats voor de gemeente. Ook andere partijen, als maatschappelijk werk, verslaafdenzorg of stichting MEE, geven geld uit aan ondersteuning bij de oplossing van schulden. Deze kosten worden hier niet meegenomen. Het gaat alleen om de directe kosten van de uitvoering van de gemeente. Uit onderzoek blijken gemeenten gemiddeld € 1,4 miljoen aan schuldhulpverlening uit te geven per 100.000 inwoners.

Ook voor woningbouwcorporaties zijn de kosten van schuldenproblematiek hoog. De kosten van een betalingsregeling bedragen gemiddeld € 45 per betalingsregeling. Cumulatief betekent dat een kostenpost van ± € 9.000 per 100.000 inwoners. De kosten voor uithuiszettingen liggen tussen de € 5.000 en € 7.000 per uithuiszetting. Van de mensen die worden uitgezet komt ongeveer 25% in de crisisopvang terecht. Dat verblijf kost tussen de € 12.000 en € 16.000 per huishouden per keer. Daarnaast moet ook worden gedacht aan de kosten voor extra zorg en overlast die door daklozen wordt

⁵ Bron: Nibud – 'Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland' oktober 2014

veroorzaakt. Per uithuiszetting kost dit nog eens ruim € 43.000 extra op het gebied van zorg en veiligheid.⁶

Andere partijen die schade lijden bij wanbetalingen, zijn energiemaatschappijen. Een afsluiting kost ± € 790 per keer.

Naast de directe kosten is er ook de afschrijving van de vordering als een schuldenaar in de schuldsanering terecht komt. De gemiddelde kwijtgescholden restschulden per schuldenaar in de schuldsanering zijn als volgt:

Vordering bij, gemiddelde afschrijving:

- creditcardmaatschappij: € 400
- postorderbedrijf: € 1.057
- energiebedrijf: € 1.668
- woningcorporatie: € 2.050
- bank: € 1.762
- sociale dienst: € 2.200

Uit onderzoek blijkt dat met name gemeenten en woningcorporaties er baat bij hebben als schulden worden opgelost. Burgers zonder problematische schulden vinden eerder werk. Niet alleen is de uitkeringsduur 4 tot 12 maanden korter bij cliënten die gebruik maken van schuldhulpverlening, ook heeft (kwalitatieve) schuldhulpverlening een positief effect op het aantal mensen met problematische schulden dat aan het werk kan blijven. Door de inzet van schuldhulpverlening wordt € 705.000 aan kosten per 100.000 inwoners voorkomen. Van dit bedrag wordt 80% bespaard door het UWV aan WW-uitkeringen en 20% door de gemeente aan bijstandsuitkering. Omgerekend naar de omvang van Weert komt dit neer op € 70.000.

Conclusie

Onderzoeken wijzen uit dat het voorkomen van schulden het voordeligst is, ondanks de eventuele extra uitvoeringskosten. De kosten gaan in dit geval vóór de baten uit. Na het ontstaan van schulden blijkt dat het van belang is om zo vroeg mogelijk te interveniëren: het vroegtijdig oplossen van schulden is het voordeligst. Niets doen, of afwachten brengt vele malen hogere kosten met zich mee.

Wel moet gekeken worden welke concrete mogelijkheden er zijn om de situatie op te lossen. Als de schulden niet kunnen worden opgelost, verdient stabilisatie van de klant en het voorkomen van nieuwe schulden de voorkeur. Als de schuldenaar helemaal niet kan of wil meewerken, blijkt het inzetten op een schuldregeling, of zelfs stabilisatie, zinloos. In dergelijke gevallen is het bieden van informatie, advies of begeleiding het enige dat overblijft.

2.2 Weert

De Weerter schuldenproblematiek wijkt naar alle waarschijnlijkheid niet af van het landelijke beeld. Aangezien schulden en schuldenaren niet eenduidig worden geregistreerd, kan er geen exacte analyse worden gemaakt. Uit landelijk onderzoek blijkt dat ruim 6% van alle huishoudens in Nederland problematische schulden heeft. De NVVK kenmerkt een schuldsituatie als 'problematisch' wanneer redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, of waarin hij heeft opgehouden te betalen. In de praktijk wordt meestal het uitgangspunt gehanteerd dat je niet in staat bent om je schulden binnen 36 maanden af te lossen.

⁶ Bron: Schuldhulpverlening Loont! Een onderzoek naar de kosten en baten van schuldhulpverlening – Regioplan juli 2011

Ongeveer 12% van alle Nederlandse huishoudens heeft een risico op een problematische schuld ⁷.

Omgelagen naar Weert gaat dit om ongeveer 1300 huishoudens met problematische schulden en bijna 2600 huishoudens die een risico op een problematische schuld lopen ⁸. Uit cijfers van de stichting 'Schuldhelpmaatje', gebaseerd op databestanden van een factormaatschappij⁹, lijkt het beeld nog erger (zie bijlage 2). Deze cijfers geven een *indicatie* van hoeveel burgers in Weert het risico lopen op problematische schulden. Het betreft hier geen absolute cijfers.

Het bestaan van deze schuldenproblematiek in Weert wordt door diverse lokale maatschappelijke partners onderschreven. Zo krijgt de Vraagwijzer ongeveer 600 meldingen per jaar in Weert in het kader van hun financiële situatie. Dit aantal betreft ca. 170 unieke cliënten.

In 2014 begeleidde het Algemeen Maatschappelijk werk (AMW) 644 casussen met financiële problemen.

In totaal wendden 168 burgers zich in 2014 tot de Kredietbank Limburg voor hulp bij hun schuldenproblematiek. Ten opzichte van de landelijke cijfers, is dit aantal erg laag. In de gemiddelde Nederlandse gemeente met de omvang van Weert melden zich jaarlijks ongeveer 325 cliënten voor schuldhulpverlening¹⁰. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de mogelijkheden voor ondersteuning bij schulden in Weert onvoldoende bekend waardoor sprake is van onderbenutting.

2.3 Keuzes

Al deze analyses onderstrepen het belang van een kwalitatieve, laagdrempelige en integrale schuldhulpverlening. Zonder een gerichte aanpak bestaat het risico dat de problematiek alleen maar zal toenemen en verergeren.

Tegelijkertijd maakt de omvang van de problematiek ook duidelijk dat het belangrijk is om vooraf keuzes te maken. Gezien de groeiende groep burgers die met schulden te maken heeft en het feit dat niet alle schulden (of schuldenaars) regelbaar blijken te zijn, is het niet mogelijk om iedereen een volledig schuldhulpverleningstraject met instrumenten aan te bieden. Het is cruciaal om hier vooraf keuzes in te maken en alternatieven te onderzoeken.

Door daarnaast preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg een stevige positie te geven, kan getracht worden om de groeiende problematiek te kenteren.

⁷ Bron: Panteia, 2013

⁸ Berekend op basis van gegevens CBS

⁹ Factoring is een vorm van debiteurenfinanciering. Een ondernemer draagt zijn facturatie en debiteurenrisico over aan een gespecialiseerd bedrijf, de factoringmaatschappij. In ruil voor een vergoeding aan dit bedrijf ontvangt de ondernemer direct zijn geld. Factormaatschappijen berekenen zeer hoge rentepercentages aan de schuldenaren.

¹⁰ Bron: Benchmark Armoedebeleid en schuldhulpverlening - Stimulansz

2.4 Ontwikkelingen beschermingsbewind – bijzondere bijstand

Alhoewel gemeenten niet verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van beschermingsbewind, heeft beschermingsbewind wel raakvlakken met schuldhelpverlening en zijn de gevolgen van invloed op de keuzemogelijkheden van gemeenten. Burgers met onvoldoende draagkracht kunnen immers bijzondere bijstand aanvragen voor de kosten van beschermingsbewind. Deze kosten leggen een steeds groter beslag op het minimale beleid van gemeenten. Vandaar dat ervoor gekozen is om deze materie in deze nota op te nemen.

Wat is beschermingsbewind?

Beschermingsbewind kan door de rechter worden ingesteld voor mensen die als gevolg van lichamelijke of geestelijke beperkingen niet in staat zijn om hun eigen vermogen te beheren. Tevens kan bewind worden ingesteld om redenen van verkwisting of het hebben van problematische schulden. Bewind is ook mogelijk als verwacht wordt dat een persoon binnen afzienbare tijd in één van de bovengenoemde toestanden zal verkeren. Dit gebeurt altijd door tussenkomst van een rechter. Deze plaatst de goederen van iemand onder zogenoemd beschermingsbewind. De toegewezen bewindvoerder neemt de financiële huishouding van iemand over en beheert zijn/haar geld.

Beschermingsbewind is niet vrijblijvend. De kantonrechter benoemt de bewindvoerder en bepaalt of de bewindvoering beëindigd kan worden. Beschermingsbewindvoerders staan onder toezicht van de kantonrechter.

Kosten voor gemeenten

De afgelopen jaren zijn de kosten, die gemeenten vanuit de bijzondere bijstand vergoeden voor beschermingsbewind, enorm gestegen. Zo ook in Weert.

De afgelopen jaren bedroegen de kosten:

2013 € 374.519 (voor 319 personen)

2014 € 454.851 (voor 393 personen)

2015 € 657.361¹¹ (voor 413 personen)

Deze kosten behelzen voor 2015 maar liefst 56% van het totale bedrag dat aan bijzondere bijstand wordt versterkt.¹² De toename wordt veroorzaakt door het hogere aantal personen dat onder beschermingsbewind staat, maar ook door het hogere basistarief dat bewindvoerders mogen berekenen, alsmede het feit dat bewindvoerders voor cliënten met schulden een extra toeslag ontvangen.

Onderzoek

Naar aanleiding van deze groeiende problematiek heeft Stimulansz, in opdracht van het ministerie SZW, een onderzoek verricht.¹³ Conclusie uit het onderzoeksrapport is dat het aantal aanvragen voor beschermingsbewind in de periode 2010 tot en met 2013 met 66% is gestegen en dat deze groei ook zijn vertaling heeft gevonden in het aantal personen dat bijzondere bijstand heeft aangevraagd voor de kosten van beschermingsbewind. Uit het onderzoek blijkt dat het aantal huishoudens met bijzondere bijstand voor kosten van beschermingsbewind in de periode 2010 tot en met 2013 ongeveer is verdubbeld.

¹¹ Raming gebaseerd op cijfers 1^e helft 2015

¹² Percentage is afgezet tegen de geraamde bijstand voor individuele bijzondere kosten; categoriale bijzondere bijstand is bij de berekening buiten beschouwing gelaten

¹³ Bron: Beschermingsbewind – Kwantitatief onderzoek naar ontwikkelingen en kosten voor gemeenten, Stichting Stimulansz, 2014

Als oorzaken van de toename werden onder andere genoemd: de economische crisis, de vergrijzing, de stijgende schuldenproblematiek, de toenemende complexiteit van de samenleving, strengere selectie aan de poort bij gemeentelijke schuldhulpverlening en actieve doorverwijzing naar beschermingsbewind door ketenpartners.

Het ministerie SZW heeft hierop het uitgangspunt benadrukt dat aan burgers maatwerk wordt geleverd en dat zij de hulp krijgen die op het desbetreffende moment in hun situatie noodzakelijk is. Daarbij werd aangegeven dat gemeenten, als het gaat om burgers met financiële problemen, verschillende mogelijkheden hebben. Gemeenten kunnen deze burgers zelf schuldhulpverlening aanbieden (waaronder budgetbeheer). Ook kan (aanvullend) bij de kantonrechter om onderbewindstelling worden verzocht. Het ministerie onderstreept het belang dat deze hulpmiddelen door de betrokken partijen op een goede manier op elkaar worden afgestemd.

Het ministerie SZW adviseert gemeenten om bij beschermingsbewind, en dan met name bij de zogenaamde schuldenbewinden, meer regie te nemen. Enerzijds door gebruik te maken van de mogelijkheid om bij gewijzigde omstandigheden opheffing van de onderbewindstelling te verzoeken (sinds 1 januari 2014 opgenomen in het Burgerlijk Wetboek). Anderzijds wordt geadviseerd om contact te zoeken met de lokale rechtbanken en de in de regio actieve beschermingsbewindvoerders.

Uit gesprekken met bewindvoerders, de Rechtbank Roermond en de gemeente Roermond is gebleken dat ongeveer 30% van de personen die onder bewind staan te kampen heeft met verstandelijke beperkingen. Ten aanzien van deze doelgroep kan gesteld worden dat zij terecht en langdurig zijn aangewezen op beschermingsbewind.

Ten aanzien van het andere deel (70%) bestaat de inschatting dat hiervan ongeveer 2/3 nooit zelfredzaam kan worden en 1/3 waarschijnlijk (uiteindelijk) wel. Om de benodigde mate van zelfredzaamheid te kunnen bereiken, is extra begeleiding en ondersteuning nodig.

Op basis van de huidige cijfers betekent dit voor Weert dat de groep personen onder beschermings/schuldenbewind, door middel van extra inspanningen, op termijn zou kunnen worden gehalveerd. Daarnaast zou de nieuwe instroom van onder bewind gestelden, door actief andere vormen van ondersteuning te creëren en aan te bieden, kunnen worden verminderd. Andere vormen van ondersteuning brengen natuurlijk ook kosten met zich mee, maar deze kosten zijn in veel gevallen lager en korter van duur doordat de cliënt zijn zaken sneller weer zelfstandig kan regelen.

Draagvlak bij Rechtbank Roermond

Wij hebben deze gedachtegang met de Rechtbank in Roermond besproken. Hieruit is gebleken dat de Rechtbank coöperatief staat ten opzichte van dergelijke ontwikkelingen. Wij stellen dan ook voor om de problematiek ten aanzien van het beschermingsbewind separaat van deze nota uit te werken. Hierin zullen concrete voorstellen worden opgenomen hoe wij:

- 1) voorliggende voorzieningen kunnen creëren om onnodig beschermingsbewind te voorkomen dan wel de kosten voor bijzondere bijstand voor beschermingsbewind te beperken,
- 2) cliënten tijdens het beschermingsbewind actiever begeleiding kunnen aanbieden om (weer) zelfredzaam te worden,

- 3) afspraken kunnen maken met de Rechtbank Roermond om onnodig beschermingsbewind te voorkomen en cliënten te verwijzen naar de voorliggende voorzieningen bij de gemeente,
- 4) afspraken kunnen maken en kunnen samenwerken met bewindvoerderskantoren,
- 5) samenwerkingspartners actief kunnen bereiken en
- 6) verbinding kunnen zoeken met de Wmo (individuele begeleiding).

Op basis van deze voorstellen zullen de kosten en besparingen worden doorgerekend.

3. Schuldhulpverlening in Weert anno 2015

Uit het vooronderzoek is gebleken dat de gemeente op dit moment slechts een zeer bescheiden rol heeft bij de uitvoering van schuldhulpverlening. Burgers kunnen voor hulp bij hun schulden terecht bij 3 samenwerkingspartners, te weten: 1) Algemeen Maatschappelijk Werk, 2) Punt Welzijn/De Vraagwijzer en 3) Kredietbank Limburg.

De afdeling Werk, Inkomen & Zorgverlening (WIZ) vraagt bij klantcontacten actief naar mogelijke schuldenproblematiek en verwijst zo nodig voor hulp door naar de Vraagwijzer of de Kredietbank Limburg. Ook beoordeelt de afdeling WIZ de voorstellen voor schuldhulpverlening van en door de Kredietbank Limburg.

3.1 Kredietbank Limburg

Momenteel maken wij bij de Kredietbank Limburg gebruik van de volgende instrumenten:

- Intake schuldhulpverlening
- Intake budgetbeheer
- Crisisinterventie
- Spreekuur op locatie (Stadhuis Weert)
- Casemanagement / stabilisatiefase
- Schuldregeling
- Afgifte verklaringen WSNP¹⁴
- Intake sociale kredietverlening

Kort geschetst is de huidige procedure als volgt: Kredietbank Limburg doet een intake en verzamelt alle benodigde stukken. Vervolgens legt Kredietbank Limburg het verslag met advies voor aan de afdeling WIZ. Na een (papieren) beoordeling volgt een beslissing en start Kredietbank Limburg (bij toekenning) met het traject. Veelal wordt gestart met een stabilisatiefase. Doel hiervan is het in balans krijgen van inkomsten en uitgaven en het voorkomen van nieuwe schulden. Ook worden beslagen (tijdelijk) opgeheven en schuldeisers verzocht om een vastgestelde periode geen acties te ondernemen. In geval van achterstanden in de vaste lasten wordt daarbij vrijwel altijd ook budgetbeheer opgestart. Budgetbeheer garandeert tijdige betaling van de vaste lasten gedurende het traject, voorkomt daarmee nieuwe schulden en eventuele risico's op uithuiszetting of afsluiting van energie/water.

Na de start van het traject wordt dit niet meer door de gemeente gevolgd. Binnen de afdeling WIZ is er ook geen medewerker die deskundig is op het gebied van schuldhulpverlening. Wel is er periodiek overleg op managementniveau.

In 2014 voerde Kredietbank Limburg in totaal 143 intakes voor schuldhulpverlening uit en 25 intakes voor budgetbeheer. In totaal vloeiden 116 intakes uit in een stabilisatiefase. Waarna in 110 gevallen werd getracht om een minnelijke schuldregeling te realiseren. 58 trajecten werden afgesloten met een wettelijk verzoekschrift om toegelaten te worden tot de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP).

¹⁴ Om te worden toegelaten tot de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen dient een schuldenaar een verklaring te overleggen dat het minnelijke traject niet is geslaagd.

Gebleken is dat de doorlooptijden bij Kredietbank Limburg wisselend zijn. In het huidige proces blijft dit buiten het blikveld van de gemeente. Dit is een punt van zorg, aangezien onnodig lange wachttijden schuldenaren in grote problemen kunnen brengen. Er zijn situaties bekend waarbij bijvoorbeeld de belastingdienst start met het verrekenen van de huurtoeslag met openstaande schulden, waardoor de lopende betalingsverplichtingen niet meer kunnen worden voldaan. Dit kan door Kredietbank Limburg eenvoudig voorkomen worden wanneer zij het dossier tijdig in behandeling nemen en een beroep doen op geldende convenanten.

In bijlage 3 is het totaaloverzicht 2014 opgenomen. Voor deze kosten was een bedrag ad € 244.326 begroot. De kosten bedroegen in 2014 in totaal € 288.272. Het verschil ad € 43.946 werd gedekt uit het budget voor bijzondere bijstand.

3.2 Geconstateerde verbeterpunten

Toegang niet eenduidig

Gebleken is dat de toegang tot schuldhulpverlening voor burgers niet eenduidig is. Burgers worden via de afdeling WIZ naar de Kredietbank Limburg doorverwezen, maar kunnen zich ook rechtstreeks tot de Kredietbank Limburg wenden. Veelal loopt de route eerst via de Vraagwijzer of Algemeen maatschappelijk werk. In voorkomende situaties krijgen burgers eerst een gesprek bij de Vraagwijzer, vervolgens bij het Algemeen maatschappelijk werk en daarna een intake bij de Kredietbank Limburg.

Geen integraal aanbod

De dienstverlening heeft bij alle drie de partijen een verschillend karakter. Bij de Vraagwijzer ligt de nadruk vooral op het sociaal-juridische vlak, bij het Algemeen maatschappelijk werk wordt daarnaast ook de eventuele sociale problematiek in kaart gebracht en begeleiding geboden, terwijl de dienstverlening van de Kredietbank Limburg zich uitsluitend beperkt tot de totstandkoming van een passende schuldenregeling.

Afhankelijk van de ingang, krijgen burgers derhalve wel/geen integraal aanbod. Gezien de oorzaken van schuldenproblematiek, de maatschappelijke gevolgen en de grote kans op recidive, is dit geen wenselijke situatie. Voor een groot deel van de schuldenaren is het puur technisch afhandelen van de schuldenproblematiek immers geen duurzame oplossing. Daarvoor dient de zelfredzaamheid van de schuldenaar te worden vergroot. Hiervoor is in veel gevallen een gedragsverandering nodig. De schuldenaar dient zich zelf verantwoordelijk te voelen voor zijn financiële situatie en hierin voldoende inzicht hebben. Te leren hoe hij financiële problemen in de toekomst kan voorkomen en welke keuzes hij daarvoor moet maken. En ook wanneer hij hulp in moet roepen. Deze zelfredzaamheid ontstaat niet van vandaag op morgen, maar is wel het duurzame einddoel van de schuldhulpverlening. Om op dat punt te komen zal in veel situaties ondersteuning nodig zijn, in de vorm van bijvoorbeeld cursussen, begeleiding en/of coaching en nazorg. Uit de gevoerde interviews met diverse partijen is gebleken dat deze ondersteuning in Weert in de huidige schuldhulpverlening in veel gevallen ontbreekt. Dit hangt mede samen met het ontbreken van een – voor alle partijen duidelijk – proces en een duidelijke regierol van de gemeente.

Preventie en vroegsignalering onderbelicht

Daarnaast is gebleken dat schuldenaren zich vaak in een te laat stadium voor schuldhulpverlening melden. Preventie en vroegsignalering hebben nu nog een te ondergeschikte rol in de dienstverlening. Wanneer burgers zich eerder zouden melden, zijn betalingsachterstanden kleiner, schulden beter regelbaar en kan in veel gevallen ook met een lichter ondersteuningsinstrument worden volstaan.

Ook zou vaker pro-actief moeten worden gereageerd op signalen zoals bijvoorbeeld meldingen van betalingsachterstanden door energiemaatschappijen, zorgverzekeraars en woningstichtingen. Het huidige vangnetoverleg¹⁵ dekt deze situaties niet voldoende af.

¹⁵ Vierwekelijks overleg van vertegenwoordigers van: Bemoeizorg, Zorggroep, Algemeen Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg, Wonen Limburg, Woningstichting Sint Joseph, politie en de consulent bijzondere casussen WIZ, waarin individuele casussen worden besproken waarbij snel handelen en extra maatwerk nodig is.

4. Samenwerking schuldhulpverlening vanaf 2016

Zoals geschetst, is in 2013 geprobeerd om schuldhulpverlening regionaal uit te gaan voeren. Hier is uiteindelijk niet voor gekozen. Uit recente –oriënterende– gesprekken met meerdere partijen en gemeenten, waaronder Roermond, is echter duidelijk geworden dat het lokaal uitvoeren van schuldhulpverlening op dit moment de voorkeur verdient.

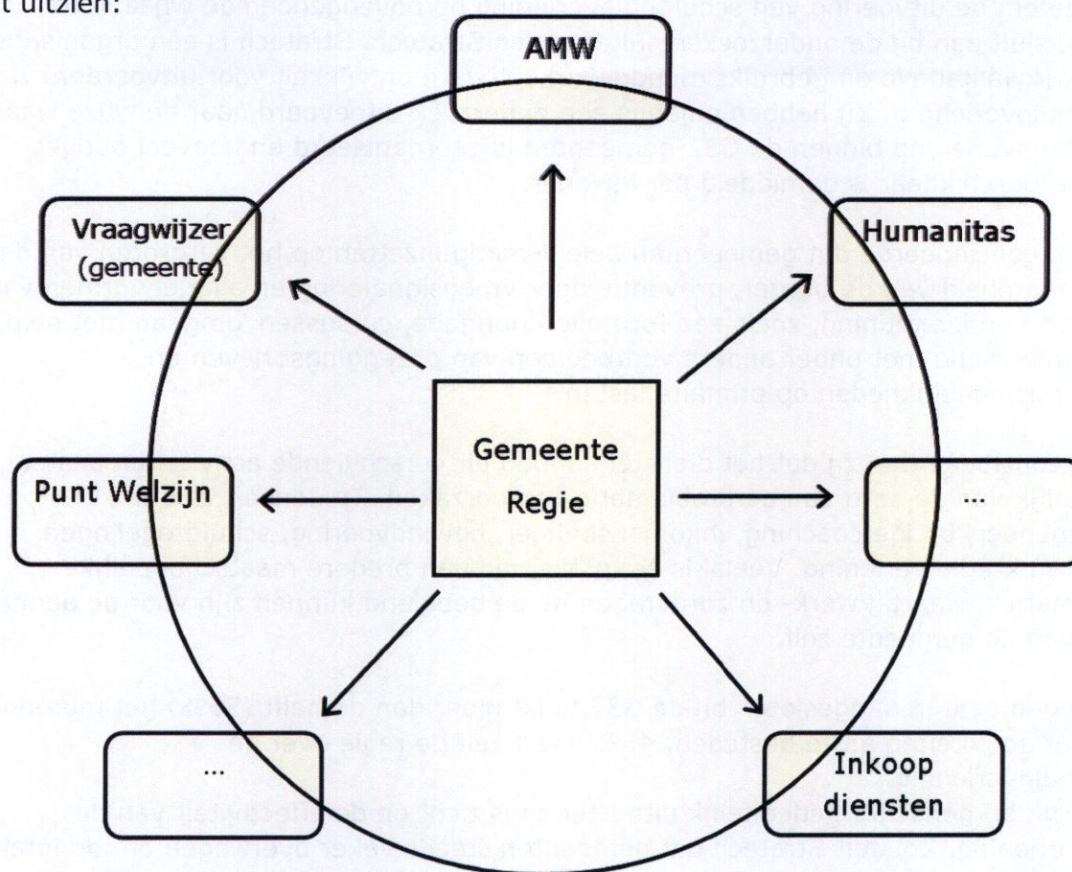
Zoals in hoofdstuk 3 is geschetst, is uit het vooronderzoek gebleken dat er diverse partijen in Weert actief zijn op het gebied van schuldhulpverlening. Ieder vanuit zijn eigen expertise en invalshoek. Door het ontbreken van een eenduidige toegang krijgt echter niet iedere burger in dezelfde situatie hetzelfde (integrale) aanbod. Tegelijkertijd hebben wij geconstateerd dat de dienstverlening van partijen overlapt. Door goede werkafspraken te maken en taken/rollen duidelijk te verdelen, kunnen we niet alleen de efficiency bevorderen, maar ook ieders kwaliteiten beter benutten.

Op basis van de gebleken noodzaak en rekening houdende met de verplichtingen die de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) aan de gemeente stelt, zou het voor de hand liggen dat de gemeente een duidelijke, centrale rol gaat innemen. Deze rol maakt het mogelijk om een eenduidige en laagdrempelige toegang voor schuldhulpverlening te creëren. Hierdoor kunnen alle burgers op één centrale plek terecht voor vragen over hun financiële situatie. In deze setting is binnen de gemeente voldoende kennis over ondersteuning bij schuldenproblematiek en kan de gemeentelijke medewerker informatie en advies geven, aanvragen schuldhulpverlening beoordelen en hierover de regie voeren. Afhankelijk van de benodigde instrumenten kunnen burgers worden doorgeleid naar ketenpartner(s) voor aanvullende ondersteuning (begeleiding, coaching, nazorg, formulieren e.d.). De gemeente volgt het integrale traject en bewaakt de voortgang. Gezamenlijk zou daarmee op een kwalitatieve manier in het volledige scala aan basisvoorzieningen op het gebied van schuldhulpverlening in Weert kunnen worden voorzien.

De voornaamste partijen op het gebied van schuldhulpverlening in Weert zijn: Algemeen Maatschappelijk Werk, de Vraagwijzer, Punt Welzijn en Humanitas. Wij hebben met hen in meerdere sessies, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, uitvoerig gesproken over de manier waarop schuldhulpverlening in Weert het meest effectief zou kunnen worden vormgegeven. Alle partijen hebben aangegeven mee te willen werken aan een gezamenlijke uitvoering, ieder vanuit hun eigen expertise en met duidelijke taakverdeling. Bij alle partijen is voldoende draagvlak en commitment gevonden.

Voor Algemeen Maatschappelijk Werk, de Vraagwijzer en Punt Welzijn geldt dat zij op dit moment al een aanvullende, uitvoerende rol in schuldhulpverlening hebben. Deze dienstverlening ligt reeds vast in de bestaande werkafspraken. Voor Humanitas is dit in Weert nog niet het geval. Humanitas Weert heeft tot op heden nog geen rol in de schuldhulpverlening en is hier ook nog niet op ingericht. Humanitas Weert is onlangs gefuseerd met de afdeling in Roermond tot Humanitas Midden-Limburg. Van Humanitas Roermond is bekend dat zij al vele jaren samenwerken met de gemeente Roermond op het gebied van thuisadministratie. Deze ervaring maakt het hen, samen met de fusie, mogelijk om dit ook in Weert op te zetten. Aangezien dit een nieuwe, specifieke activiteit betreft, zal Humanitas hiervoor nieuwe vrijwilligers moeten werven en opleiden. Hieraan zijn kosten verbonden.

Schematisch zou de samenwerking op het gebied van schuldhulpverlening er dan als volgt uitzien:

Door de uitvoering op een andere wijze in te richten, creëren we meer slagkracht en een groter bereik: we kunnen niet alleen méér mensen ondersteunen, we kunnen ook een breder palet aan ondersteuning bieden. Deze samenwerking maakt dat we gezamenlijk meer aandacht kunnen geven aan begeleiding, preventie en vroegsignalering.

Nadat de raad met de uitgangspunten in deze nota heeft ingestemd en een besluit heeft genomen over de uitvoeringsvariant (zie hoofdstuk 6), zal er door de gemeente en ketenpartners een breder overleg worden georganiseerd. Hierbij zullen ook andere potentiële partners worden uitgenodigd. Deze partners zullen in principe geen uitvoerende taak krijgen, maar kunnen wel een belangrijke rol spelen bij andere aspecten van schuldhulpverlening, zoals preventie, vroegsignalering en doorverwijzing. Gedacht moet worden aan onder meer de lokale woningstichtingen, zorgverzekeraars, Cliëntenplatform Minima, de Voedselbank, Stichting Leergeld, Stichting Jeugdportfonds, Stichting Jeugdcultuurfonds, bewindvoerders, scholen, huisartsen, deurwaarders, zorginstellingen, Vincent van Gogh, Met GGZ, Maatman, Zelfregiecentrum, CJG, Jeugdgezondheidszorg, Vluchtelingenwerk, kinderopvang, Veiligheidshuis, CMA (centraal meld- en actiepunt maatschappelijke opvang en preventie) en wijkagenten. In aansluiting op de stadsdeelvisie Weert-Zuid, zullen ook de partners van het Groot-Keent overleg¹⁶ hiervoor worden benaderd. Zij hebben immers proactief te kennen gegeven een rol te willen spelen in de bestrijding van armoede in Keent.

¹⁶ In het Groot Keent-overleg bespreken Wijkraad Keent, Land van Horne, MetGGZ, Zorggroep, SGL, Humanitas, Opbouwwerk Punt Welzijn en Keenter Hart mogelijkheden om gezamenlijk activiteiten te organiseren in Keent.

4.1 Onderzoek Stratech ¹⁷

Het idee om de uitvoering van schuldhulpverlening op bovengenoemde wijze in te richten, sluit aan bij de onderzoeksresultaten van Stratech. Stratech is een organisatie die ook (kwalitatieve en gebruiksvriendelijke) software ontwikkelt voor uitvoerders van schuldhulpverlening. Zij hebben onlangs een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop schuldhulpverlening binnen de G32-gemeenten is georganiseerd en hoeveel budget hiervoor beschikbaar is gemiddeld per inwoner.

Stratech concludeerde dat gemeenten beleidsmatig inzetten op het vergroten van de zelfredzaamheid van de burger, preventie door vroegsignalering en allerlei vormen van praktische ondersteuning, zoals een formulierenbrigade, cursussen 'omgaan met geld' en online informatie met onder andere voorbeelden van opzeggingsbrieven en besparingsmogelijkheden op primaire lasten.

Verder concludeerden zij dat het dienstenaanbod uit verschillende activiteiten bestaat, afhankelijk van de aard van de problematiek en oorzaken. Te denken valt aan budgetbeheer, budgetcoaching, inkomensbeheer, bewindvoering, schuldregelingen treffen en kredietverlening. Veelal is er sprake van een bredere maatschappelijke problematiek, waarbij werk- en zorgvragen mede bepalend kunnen zijn voor de aanpak en rol van de gemeente zelf.

Van de gemeenten aangesloten bij de G32 blijkt meer dan de helft (55%) het merendeel van haar activiteiten uit te besteden. 45% voert zelf de regie over de schuldhulpverlening.

Belangrijk bij geheel of gedeeltelijk uitbesteden is zicht op de effectiviteit van de dienstverlening. Zo stelt Stratech dat gemeenten steeds vaker overwegen om de intake in eigen huis te verrichten, al dan niet met externe hulp. Ook hebben gemeenten behoefte aan zicht en grip op de voortgang en budgetten die worden ingezet om de cliënten in een stabiele financiële situatie terug te krijgen en hem/haar weer zelfredzaam te maken.

Geconstateerd werd dat, wanneer een gemeente de behoefte heeft om vanuit de regierol inzicht en overzicht te bewaren over de cliënten en de onderliggende problematiek, het hiervoor noodzakelijk is dat alle partijen kennis delen in een open relatie met hun cliënten en de gemeente. Hierbij past zorgvuldige omgang met privacygevoelige gegevens.

Uit de analyse kwam tot slot naar voren dat er gemiddeld € 11,76 per inwoner besteed wordt aan schuldhulpverlening. Van de gemeenten die de schuldhulpverlening uitbesteden ligt het bedrag per inwoner gemiddeld op € 12,61, oftewel € 0,85 hoger dan het gemiddelde bedrag. Voor Weert (48.914 inwoners) zou deze indicatie in totaal respectievelijk € 575.228 en € 616.805 inhouden.

Concluderend blijkt uit het onderzoek dat het niet alleen efficiënter is om de regie te nemen, maar ook kostenbesparend.

¹⁷ Bron: Regie op schuldhulpverlening: inzicht en overzicht – 19 juni 2015

5. Dienstverlening gemeente

5.1 Uitgangspunten

Een efficiënte en integrale dienstverlening vergt duidelijke keuzes vooraf. Uit het vooronderzoek is niet alleen gebleken dat er voor de uitvoering van schuldhulpverlening specifieke deskundigheid vereist is, maar ook dat het aantal burgers dat met (dreigende) schulden kampt, groot is. Hierdoor bestaat het risico dat de schuldhulpverlening aan zijn eigen succes ten onder gaat. Het afbakenen van doelgroep en dienstverlening kan dit voorkomen.

Tegelijkertijd hebben we gezien dat het van belang is om meer instrumenten op het gebied van schuldhulpverlening aan te bieden. Om zowel structurele gedragsverandering teweeg te brengen als onnodig hoge uitvoeringskosten te voorkomen, moeten we ons niet alleen richten op het aanbieden van technische instrumenten als schuldregelingen of budgetbeheer. We zullen het dienstverleningsaanbod ook moeten verbreden en verbinden: preventie, vroegsignalering, begeleiding, training en nazorg moeten een nadrukkelijke rol krijgen.

Ook is een andere kijk op schuldhulpverlening nodig. Nu blijft de dienstverlening beperkt tot òf het schuldenvrij (trachten) te maken van de cliënt òf, wanneer dit niet haalbaar lijkt: niets doen. In de huidige samenleving is een dergelijke opstelling echter niet meer realistisch. Niet alle schulden kunnen worden opgelost, maar hóeven ook niet altijd te worden opgelost/gesaneerd. Het hebben van schulden is in onze maatschappij meer en meer algemeen geaccepteerd. Denk bijvoorbeeld aan een krediet voor de aanschaf van een duurzaam gebruiksgoed, dat op basis van maandelijkse termijnen wordt afgelost, of een hypotheek voor een huis. In een gezonde situatie hoeven schulden ook geen problematische gevolgen te hebben. De schuldenaar is 'in balans' met zijn financiën, schulden maken hiervan onderdeel uit. Inkomsten en uitgaven (inclusief aflossingen) zijn in evenwicht en de schuldenaar ervaart geen financiële onrust. Participatie en welzijn worden niet door de schulden belemmerd. Vanuit deze benadering kan er een extra instrument aan schuldhulpverlening worden toegevoegd: de schuldenaar in balans brengen en leren leven met zijn schulden.

Tot op heden worden alle technische instrumenten in het kader van schuldhulpverlening ingekocht bij Kredietbank Limburg. Flankerende instrumenten, zoals begeleiding en hulp bij het invullen van papieren, liggen bij AMW, de Vraagwijzer en Humanitas. Bij de nieuwe schuldhulpverlening gaan we er vanuit dat de gemeente een deel van de technische instrumenten zèlf gaat uitvoeren. De aanvullende instrumenten (begeleiding, thuisadministratie, budgetteringscursussen e.d.) blijven uitgevoerd door de samenwerkingspartners. Hierbij zullen duidelijke afspraken worden gemaakt over taken, verantwoordelijkheden en rollen. Aanvullende instrumenten die nog ontbreken, of kunnen worden uitgebreid, zullen in gezamenlijkheid (verder) worden ontwikkeld.

5.2 Proces en instrumenten schuldhulpverlening

Het gangbare proces schuldhulpverlening kent doorgaans de volgende fasen en (technische) instrumenten:

- Bij het loket schuldhulpverlening dient de cliënt een melding in voor ondersteuning bij zijn schuldenproblematiek. Bij deze melding wordt een korte uitvraag gedaan met betrekking tot de aard van de problematiek. Indien het een eenvoudig probleem betreft, wordt dit direct door het loket opgelost. Indien dit niet mogelijk is, wordt de cliënt ingepland voor een intake schuldhulpverlening.
- Tijdens de intake wordt de schuldensituatie volledig en integraal in kaart gebracht. Het ontstaan van de schulden wordt besproken, het concrete probleem vastgesteld, gegevens gevraagd met betrekking tot inkomsten, uitgaven, vermogensbestanddelen, motivatie, opleidingsniveau, zelfredzaamheid, schuldensituatie enzovoorts. Op basis hiervan wordt een Plan van Aanpak opgesteld.
- Het Plan van Aanpak bevat een rapportage van het intakegesprek, en eindigt met een voorlopige conclusie over het te volgen traject. Deze conclusie kan ook bestaan uit Informatie & Advies. In geval van Informatie & Advies volgt er geen schuldbemiddelingstraject met (technische) instrumenten. Wel kunnen er flankerende instrumenten worden geadviseerd. Een schuldhulpverleningstraject is niet vrijblijvend; rechten en plichten zullen duidelijk in de beschikking worden opgenomen en ook vooraf mondeling worden toegelicht.
- De eerste fase van het schuldbemiddelingstraject is de stabilisatiefase. De schuldhulpverlener probeert daarbij inkomsten en uitgaven in balans te krijgen en te zorgen dat er geen nieuwe schulden meer ontstaan (stabiliseren). De stabilisatiefase is cruciaal: zolang het gedrag van de cliënt en zijn schuldensituatie niet stabiel zijn, is een schuldregeling gedoemd te mislukken. Tijdens de stabilisatiefase kan ook gebruik worden gemaakt van convenanten, zoals door de NVVK met diverse partijen zijn overeengekomen. Deze convenanten kunnen ook lokaal door partijen worden afgesloten.
- In geval van achterstanden in de vaste lasten zoals huur, energie, water en zorgverzekering wordt vaak tegelijkertijd budgetbeheer opgestart. Bij budgetbeheer wordt iemand aangesteld die het budget van de cliënt beheert. Deze beheerder ontvangt het inkomen en verzorgt de noodzakelijke betalingen zodat ten aanzien van de vaste lasten geen nieuwe schulden ontstaan. Budgetbeheer maakt vaak onderdeel uit van een schuldregeling of schuldsanering. Het garandeert tijdige betaling van de vaste lasten gedurende het traject en voorkomt nieuwe schulden. Waar nodig wordt de cliënt geadviseerd om beschermingsbewind aan te vragen. Budgetbeheer mag overigens alleen worden uitgevoerd door gemeenten óf bancaire instellingen; andere partijen is dit niet toegestaan.
- In de tweede fase van het traject worden de schuldeisers op de hoogte gebracht van de aanmelding bij schuldhulpverlening. Tegelijkertijd worden zij verzocht om een opgave te doen van het actuele saldo van de openstaande vorderingen en om alle invorderingsmaatregelen, zoals beslaglegging en verrekening, stop te zetten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van convenanten.

- Vervolgens wordt het in te zetten instrument bepaald: het treffen van betaalafspraken, schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Bij schuldbemiddeling bemiddelt de gemeente tussen de cliënt, de schuldeisers en anderen. Er wordt geen krediet verleend, op basis van de aflossingscapaciteit van de cliënt wordt er gedurende een periode van 3 jaar zoveel mogelijk gereserveerd voor aflossing van de schulden. Na 3 jaar wordt dit bedrag verdeeld onder de schuldeisers en vervalt het niet afgeloste deel van de schulden. Hiermee gaan de schuldeisers vooraf akkoord.
- Bij schuldsanering wordt aan de cliënt een krediet verstrekt, om een percentage van de schulden af te lossen dat met de schuldeisers is afgesproken. Het niet afgeloste deel van de schulden vervalt. De schuldeisers krijgen het afgesproken deel meteen. De cliënt lost het krediet in maximaal 3 jaar af bij de kredietverstrekker.
- Indien niet alle schuldeisers met het voorstel akkoord gaan, kan het minnelijk traject niet slagen. We bestaat dan nog de mogelijkheid tot het aanvragen van een dwangakkoord bij de rechtbank. De rechtbank beoordeelt of de weigerende schuldeiser onredelijk is. Als de rechter dit constateert, dan zal hij de weigerende schuldeiser dwingen om alsnog akkoord te gaan.
- Als het minnelijk traject mislukt, bestaat voor de schuldenaar alleen nog de mogelijkheid om een wettelijk WSNP-traject (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen) aan te vragen bij de rechtbank. De schuldregelende instantie stelt hiervoor een WSNP-verklaring en een verzoekschrift op voor de rechtbank. De rechter beoordeelt tijdens een hoorzitting of de cliënt wordt toegelaten tot het wettelijke traject. Na toelating krijgt de cliënt een bewindvoerder toegewezen. Dit is geen beschermingsbewindvoerder. De WSNP-bewindvoerder draagt tijdens de duur van het WSNP traject zorg voor de belangen van de schuldeisers, het beheer van de inkomsten, de reserveringen voor de schuldeisers en controleert of de cliënt zich aan de overige voorwaarden houdt. Voor de kosten van WSNP-bewindvoering is geen bijzondere bijstand mogelijk, deze kosten worden uit de boedel betaald.

Uit recent onderzoek¹⁸ blijkt overigens dat de WSNP een succesvol instrument is. Ruim 82% van de personen die zijn toegelaten tot de schuldsanering, haalt schuldenvrij de eindstreep. Het aantal personen dat na het schuldsaneringstraject recidiveert, is beperkt: bij minder dan 20% ontstonden nieuwe betalingsachterstanden. Verder is het merendeel van de mensen, die de WSNP hebben doorlopen, positief over de rol van de rechter, de verkregen informatie en het functioneren van de bewindvoerder. Schuldeisers die regelmatig met de WSNP te maken krijgen, kijken neutraal tegen het instrument aan. Het blijkt geen grote impact te hebben op hun invorderingsbeleid.

¹⁸ Bron: Nieuwsbericht RvR, Bureau Wsnp, 21 juli 2015

Naast de technische instrumenten zijn van belang: preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg.

- Preventie is gericht op allerlei doelgroepen en gericht op het ontwikkelen van gezond financieel gedrag. Preventie kan in heel veel vormen worden ingezet. Denk bijvoorbeeld aan voorlichting op scholen of bij de aanvraag van een bijstandsuitkering. Maar ook aan cursussen budgettering of thuisadministratie.
- Bij vroegsignalering doelen we op de periode tussen het moment van het ontstaan van de schulden en het moment dat de schuldsituatie echt problematisch is. Hierin ligt een enorme kans om te signaleren dat er financieel iets aan de hand is. Helaas melden veel schuldenaren zich immers pas in een veel te laat stadium. Wanneer de dreigende schuldenproblematiek eerder bekend is, kunnen huishoudens eerder bij hulpverleners in beeld komen, waardoor er sneller, effectiever en vaak ook goedkoper hulp kan worden geboden.
- Begeleiding kan op vele manieren, maar heeft altijd het doel om de cliënt te ondersteunen in zijn situatie, de zelfredzaamheid te bevorderen, vaardigheden aan te leren en duurzame gedragsverandering teweeg te brengen.
- Nazorg heeft tot doel om de cliënt voor te bereiden op en te begeleiden in de eerste periode ná het schuldentraject. Hiermee wordt beoogd dat de cliënt duurzaam financieel gezond blijft en te voorkomen dat hij terugvalt in financieel ongezond gedrag.

Alhoewel deze vormen van schuldhulpverlening in een integrale uitvoering onmisbaar zijn, moeten wij ons realiseren dat het niet haalbaar is om meteen in de volle breedte te kunnen starten. Na de implementatie van de basis, zullen deze onderdelen verder worden uitgewerkt en vormgegeven.

5.3 Kennis en ervaring in Weert: keuzes

Feit is dat er binnen ons ambtelijk apparaat nog geen deskundigheid is op het gebied van schuldhulpverlening. Daarbij is het goed te realiseren dat schuldhulpverlening een specifieke expertise vergt: het betreft complexe juridische materie waarmee tal van wetten en regelgeving gemoeid is waarover binnenshuis nog onvoldoende kennis is. Als besloten wordt om de schuldhulpverlening zelf te gaan uitvoeren, zal deze expertise moeten worden aangetrokken en/of ontwikkeld. Uitgangspunt is te allen tijde: een kwalitatieve dienstverlening. Kwaliteit hangt samen met kennis, maar ook met doorloop- en afhandelingstijden. Als trajecten van schuldenaren onnodig lang blijven liggen, komen zij onherroepelijk dieper in de problemen. Bij de inrichting van de dienstverlening is dit een belangrijk aandachtspunt.

5.4 Andere keuzes en uitgangspunten

Tilburgse kwadrant

Het is van belang te onderkennen dat het niet mogelijk is om alle schuldenaren te helpen. Immers: niet alle schulden en/of schuldenaren zijn regelbaar. Dit feit is helaas een hard gegeven. Dit uitgangspunt is gebaseerd op het zogenaamde 'Tilburgse kwadrant' en is ook opgenomen in het beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2016. Voorbeelden van niet-regelbare schulden zijn: verkeersboetes, fraudevorderingen of schulden waar nog juridische procedures voor lopen. Kenmerken van een 'regelbare schuldenaar' zijn onder meer: gemotiveerd, houdt zich (met hulp) aan afspraken, is bereid om meer inkomen te verwerven en maakt de juiste keuzes in zijn bestedingspatroon. Het bieden van schuldhulpverlening aan niet-regelbare schuldenaren blijkt in de praktijk erg kostbaar te zijn en bovendien geen duurzaam effect te sorteren.

Het Tilburgse kwadrant ziet er als volgt uit:

	regelbare schuldenaar	onregelbare schuldenaar
regelbaar schuldenpakket	schuldsituatie is op te lossen met schuldhulpverlening	mogelijkheden hangen af van individu: soms stabiliseren, soms geen oplossing
onregelbaar schuldenpakket	schuldhulpsituatie is alleen te stabiliseren	de gemeente kan niets of nauwelijks iets doen

Bevorderen zelfredzaamheid

Bij de dienstverlening staat het bevorderen van de zelfredzaamheid van de burger voorop. Dit houdt ook in dat cliënten niet met hulp moeten worden overladen. Daar waar met een 'licht' instrument kan worden volstaan, moet geen intensief en langdurig traject worden aangeboden. Bij iedere hulpvraag zal worden gekozen voor het meest doeltreffende, eenvoudige aanbod. Bij het aanbod zal zo optimaal mogelijk een beroep worden gedaan op de zelfredzaamheid van de burger. Daar waar nodig (en mogelijk) zal aangestuurd worden op vergroting van de zelfredzaamheid. De burger wordt bij dit proces ondersteund. Als uitgangspunt is deze ondersteuning tijdelijk en wordt gestreefd naar een zelfredzame, zelfstandige burger met een stabiele financiële situatie.

Activerende schulddienstverlening

Om de eigen rol en verantwoordelijkheid van de schuldenaar te benadrukken, zal vanaf nu dan ook niet langer worden gesproken over 'Schuldhulpverlening', maar over 'Schulddienstverlening'. Schuldhulpverlening kenmerkt zich door een afhankelijker positie van de cliënt.

Met Schulddienstverlening worden de eigen kracht van de cliënt en de wederkerigheid benadrukt. Bij Schulddienstverlening is er een andere werkverdeling tussen de cliënt en de schulddienstverlener. De cliënt is actief en blijft eigenaar van het proces: de cliënt is verantwoordelijk. De schulddienstverlener heeft een informerende, coachende en verbindende rol. Daar waar de cliënt een passieve houding aanneemt, zal deze door de schulddienstverlener worden geactiveerd om zijn verantwoordelijkheid te nemen. Indien de benodigde vaardigheden hiervoor bij de cliënt ontbreken, zal hij worden ondersteund om deze te ontwikkelen. Deze gedachtegang past bij een gekantelde samenleving.

Integrale benadering

Alle cliëntsituaties zullen integraal worden gezien, zodat de burger in staat wordt gesteld een duurzame, stabiele financiële situatie te realiseren. Immers, het (technisch) oplossen van betalingsachterstanden bijvoorbeeld biedt geen soelaas als de cliënt zijn (onevenwichtige) uitgavenpatroon niet aanpast. Dit vereist een fundamentele verandering van zijn gedrag waarvoor bijvoorbeeld begeleiding noodzakelijk is.

Uniforme werkwijze

In samenhang met deze 'integrale benadering', hebben wij ook gezocht naar een ondersteunende methode om uniform te kunnen werken. Immers, bij alle intakes en bij alle dienstverleners, zal dezelfde informatie boven tafel moeten komen en – in vergelijkbare casussen – dezelfde adviezen worden verstrekt en dezelfde instrumenten worden aangeboden. Hiervoor is methodisch werken noodzakelijk. Methodisch werken draagt bij aan een kwalitatieve en uniforme dienstverlening.

In het vooronderzoek hebben wij enkele methodieken bestudeerd, waarvan 'Traject51' het beste lijkt aan te sluiten bij de beoogde dienstverlening. Traject51¹⁹ is ontwikkeld door en vanuit de ervaring van de gemeente Amersfoort. Het is een web-based diagnose-instrument dat tijdens de intakefase wordt gebruikt en zowel digitaal door de cliënt, als de schulddienstverlener kan worden ingevuld. Indien nodig kan de vragenlijst ook op papier worden uitgereikt. In de methodiek komen alle relevante leefgebieden en omstandigheden integraal aan bod, evenals alle beschikbare instrumenten. Deze instrumenten worden afgestemd op het lokale aanbod. Op basis van de specifieke cliëntsituatie volgt er een advies welke instrumenten noodzakelijk en zinvol zijn.

¹⁹ Zie ook <http://www.traject51.nl>

6. Uitvoeringsvarianten

Op basis van de voorgaande hoofdstukken is de noodzaak voor een kwalitatieve schulddienstverlening duidelijk geworden. Ook zijn de visie, de samenwerking met de ketenpartners, het proces en de uitgangspunten toegelicht. De structuur waarop de uitvoering van schulddienstverlening wordt georganiseerd, staat hiermee echter nog open.

Wij leggen u hierbij 5 mogelijke uitvoeringsvarianten voor. Voor variant 1 tot en met 4 is in de bijlagen een gedetailleerde doorrekening van de kosten opgenomen. Deze doorrekeningen zijn gebaseerd op de aanwezige cijfers over de huidige dienstverlening en ervaringscijfers (zowel landelijk, gemeentelijk als uit diverse onderzoeken). Er kan worden gesteld dat het hier om onderbouwde aannames gaat.

Om de verschillende varianten goed met elkaar te kunnen vergelijken, zijn we bij variant 1 tot en met 4 uitgegaan van dezelfde aantallen. Deze aantallen liggen hoger dan de huidige cijfers. Zoals al eerder werd aangegeven, gaan wij er vanuit dat er momenteel in Weert sprake is van een onderbenutting van de schulddienstverlening. Dit wil niet zeggen dat er in Weert minder mensen zijn die met problematische schulden te maken hebben, zij weten ons alleen niet te bereiken. Door de inzet van communicatiemiddelen en met de hulp van lokale (keten)partners zal de dienstverlening beter bij burgers bekend worden, waarmee ook het aantal meldingen en trajecten zal toenemen. Naar verwachting zullen zich jaarlijks c.a. 475 unieke cliënten bij de Vraagwijzer melden voor ondersteuning bij schulden. Bij de berekeningen hebben wij deze extra instroom ingecalculleerd. Deze extra instroom resulteert vanzelfsprekend in hogere kosten op het gebied van schulddienstverlening. Echter, door er naar te streven dat burgers zich in een eerder stadium melden, blijft de problematiek beheersbaarder en kan in veel gevallen met kortere en lichtere instrumenten worden volstaan. Hiermee wordt niet alleen een hoop leed voorkomen, maar worden ook veel onnodige kosten, voor bijvoorbeeld schuldsaneringstrajecten, langdurige bewindvoering en maatschappelijke kosten, voor uithuiszettingen, uitkering, extra kosten enzovoorts, voorkomen. Uit onderzoek van Regioplan²⁰ is gebleken dat iedere euro aan kosten voor schulddienstverlening gemiddeld maar liefst € 2,32 bespaart op kosten ten gevolge van problematische schulden.

6.1 De vijf varianten

0) Huidige situatie handhaven

De eerste variant is opgenomen voor de volledigheid. Hierbij is het uitgangspunt dat de gehele uitvoering ongewijzigd blijft en burgers ook niet extra worden geïnformeerd over de mogelijkheden van ondersteuning bij schuldenproblematiek. In deze variant is er dan ook geen toename van het aantal meldingen en intakes. Er is geen sprake van een eenduidige toegang, integrale uitvoering, noch van regie door de gemeente. Gebaseerd op de uitgaven in 2014, bedragen de totale uitvoeringskosten € 303.145 per jaar.

²⁰ 'Schuldhulpverlening loont! Een onderzoek naar de kosten en baten van schuldhulpverlening' Regioplan 2011

1) Minimale variant: volledige inkoop extern

De eerste variant is inhoudelijk identiek aan de huidige situatie. Ook in deze opzet heeft de gemeente geen enkele rol bij de uitvoering van schulddienstverlening. Er worden alleen technische instrumenten aangeboden, die worden ingekocht bij en uitgevoerd door een gespecialiseerde, externe partij. Deze externe partner voert de intake uit, beoordeelt de haalbaarheid van een schuldhulpverleningstraject, stelt de benodigde instrumenten voor en voert het traject uit.

In deze variant is er geen sprake van een eenduidige toegang, noch van een integrale benadering. Cliënten worden niet actief doorverwezen naar ketenpartners voor ondersteunende instrumenten (begeleiding, coaching, preventie, vroegsignalering en nazorg). Ook krijgen alleen cliënten met regelbare schulden én regelbare schuldenaren een ondersteuningsaanbod. Andere aanvragen worden afgewezen. In deze opzet voert de gemeente geen regie.

In tegenstelling tot de 0-variant, is hier wèl uitgegaan van een toename van het aantal meldingen en intakes, als gevolg van extra communicatie gemeentebreed over de mogelijkheden van ondersteuning bij schuldenproblematiek. De doorrekening is bij deze variant dan ook gebaseerd op de nieuwe aantallen. De kosten voor deze variant zijn beduidend hoger, aangezien het de vaste werkwijze van de Kredietbank Limburg is om alle cliënten budgetbeheer aan te bieden.

Kanttekeningen

Deze opzet sluit niet langer aan op de wensen van het kabinet en de verplichtingen die voortvloeien uit de Wgs. Staatssecretaris Klijnsma is hier ook in haar briefwisselingen duidelijk over: gemeenten dienen schuldhulpverlening integraal en effectief te organiseren. Schuldhulpverlening moet voor een brede doelgroep toegankelijk worden gemaakt. Schuldhulpverlening mag aan (vrijwel) niemand worden geweigerd. Gemeenten hebben de taak en verantwoordelijkheid gekregen om regie te voeren.

Door de dienstverlening ongewijzigd te laten, wordt bovendien ook de neerwaartse spiraal rondom schuldsituaties niet doorbroken. Het aantal burgers met problematische schulden zal verder toenemen, evenals de maatschappelijke kosten tengevolge van deze schulden. Door schuldhulpverlening op deze manier in te richten, worden alleen de gevolgen bestreden, maar de oorzaken niet aangepakt.

De financiële doorrekening van variant 1 is opgenomen in bijlage 4. Hieruit blijkt dat de totale uitvoeringskosten per jaar **€ 797.755** bedragen.

Bij de berekening zijn wij uitgegaan van de huidige tarieven van de Kredietbank Limburg. Naar aanleiding van een aanbestedingsprocedure kan de uitvoering echter ook naar een andere partij gaan, waardoor de uiteindelijke kosten kunnen afwijken.

2) Minimale variant Plus: gedeeltelijke inkoop extern kop van het proces zelf, overige instrumenten inkopen

Variante 2 houdt een lichte verschuiving in taken en verantwoordelijkheden naar de gemeente in. Burgers melden zich bij de Vraagwijzer en worden – op basis van de bevindingen van de Vraagwijzer - zo nodig ingepland voor een intake. Er wordt een gemeentelijke schulddienstverlener aangesteld, die de integrale intake uitvoert conform de uitgangspunten in deze nota. De schulddienstverlener is werkzaam vanuit het Stadhuis. De medewerker inventariseert de situatie en bepaalt of er, en zo ja welke, instrumenten en ondersteuning worden aangeboden. De technische instrumenten worden

ook in deze variant aan een externe partij in opdracht gegeven. De ondersteunende instrumenten worden uitgezet bij de ketenpartners, zoals beschreven op pagina 15 en 16. De gemeente voert op afstand in lichte mate regie op het volledige traject.

De financiële doorrekening van variant 2 is opgenomen in bijlage 5. Hieruit blijkt dat de totale uitvoeringskosten per jaar **€ 413.095** bedragen.

3) Volledige variant: uitvoering intern

Variante 3 houdt een volledige verschuiving in van alle taken en verantwoordelijkheden op het gebied van schulddienstverlening naar de gemeente.

In deze opzet wordt er een volwaardig Team Schulddienstverlening opgericht, bestaande uit gemeentelijke schulddienstverleners en administratieve ondersteuning, die werkzaam zijn vanuit het Stadhuis.

Er komt één ingang voor schulddienstverlening in Weert: de Vraagwijzer (Stadhuis). Het creëren van één duidelijke ingang bevordert niet alleen de bekendheid van de schulddienstverlening, maar ook een uniforme uitvoering en daarmee de rechtszekerheid. De Vraagwijzer verricht een kort vooronderzoek, lost eenvoudige problematiek –waar mogelijk- meteen op of plant een intake in voor het Team Schulddienstverlening.

De intake wordt verricht door de gemeentelijke schulddienstverlener en wordt uitgevoerd conform het 'maatwerk-principe': iedere cliënt krijgt een aanbod dat is toegespitst op zijn individuele situatie. De cliëntsituatie wordt hierbij integraal gezien: er wordt niet alleen gekeken naar het technisch aanpakken van de schuldsituatie, maar ook naar de andere leefgebieden van de cliënt en zijn gedrag. De intake wordt methodisch uitgevoerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van het diagnose-instrument van 'Traject51'.

De aard van de dienstverlening kan worden getypeerd als een zakelijke, financieel-juridische dienstverlening, met oog voor onderliggende problematiek. Gezien de integrale benadering dienen medewerkers 'breed' te kunnen inventariseren en analyseren. De dienstverlener is activerend: het Team Schulddienstverlening neemt de verantwoordelijkheid voor de problematiek niet van de cliënt over. Het bevorderen van de zelfredzaamheid van de cliënt staat voorop en de schuldenaar blijft proceseigenaar. Bij de bepaling van de vorm van de dienstverlening wordt uitgegaan van de meest lichte, adequate vorm.

Indien besloten wordt om een schulddienstverleningstraject aan te bieden, wordt er een dossier aangelegd. De financieel-juridische elementen van het traject worden uitgevoerd door het Team Schulddienstverlening. De betreffende ketenpartner(s) worden benaderd voor de aanvullende ondersteuningsvormen. De schulddienstverlener bewaakt de voortgang, integraliteit en voert de regie over het volledige traject, zowel intern als extern.

Indien geoordeeld wordt dat het inzetten van een traject niet zinvol of niet noodzakelijk is, wordt naar aanleiding van de intake volstaan met het (per beschikking) verstrekken van Informatie & Advies. Indien nodig wordt de cliënt ook daarbij voor hulp en ondersteuning (warm) doorverwezen naar de ketenpartners. Denk hierbij aan hulp bij invullen van formulieren, het aanvragen of wijzigen van toeslagen bij de Belastingdienst, inzicht en grip krijgen op inkomsten en uitgaven, begeleiding bij het vinden van werk

enzovoorts. In geval van Informatie & Advies voert het Team Schulddienstverlening geen regie. Als de burger bijvoorbeeld het advies heeft opgevolgd en een vervolgstap kan worden gezet, naar aanleiding van gewijzigde omstandigheden of bij tussentijdse vragen, kan hij zich altijd opnieuw wenden tot het Loket Schulddienstverlening. De medewerker schulddienstverlening zal dan opnieuw beoordelen of een vervolgtraject wordt aangeboden, of opnieuw volstaan met het verstrekken van Informatie & Advies.

In deze variant is ook ruimte om het dienstverleningsaanbod op een andere manier te verruimen. Zoals eerder toegelicht, wordt momenteel alleen een traject aangeboden wanneer het vooraf duidelijk is dat het schuldverleningstraject ook kan slagen. In alle andere gevallen wordt de aanvraag afgewezen en geen ondersteuning geboden. In veel gevallen zou dit echter wel erg zinvol zijn en een hoop gevolgschade voorkomen. In deze opzet kan in dergelijke situaties worden besloten om de schuldsituatie te optimaliseren (zie ook pagina 18). Dit houdt in dat er geen traject wordt gestart, maar wel gedurende een korte periode ondersteuning wordt geboden door de schulddienstverlener. Waar nodig worden de ketenpartners ingeschakeld voor aanvullende instrumenten. Deze ondersteuning is er niet op gericht de schulden op te lossen, maar ervoor te zorgen dat de schulden de cliënt niet langer belemmeren bij zijn primaire levensbehoeften en participatie. De cliënt leert te leven met zijn schulden: er ontstaat een evenwicht met schulden.

In deze variant worden de volgende instrumenten door het Team Schulddienstverlening uitgevoerd:

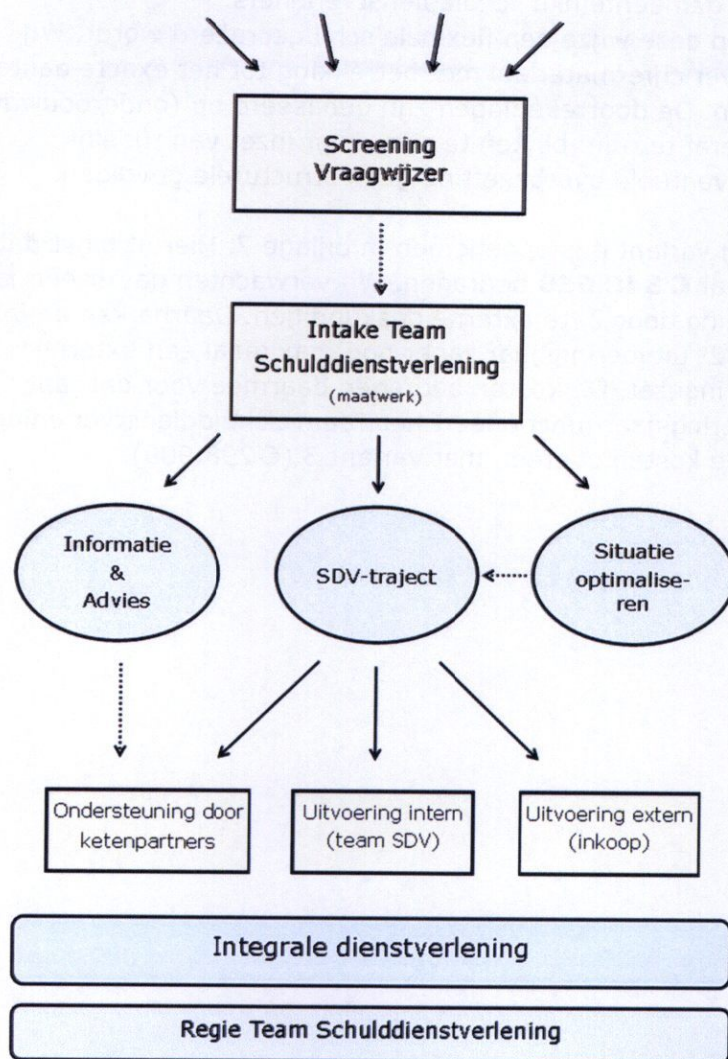
1. Intake
2. Opstellen Plan van Aanpak
3. Verstrekken Informatie & Advies
4. Uitvoeren optimaliseren situatie cliënt
5. Uitvoeren stabilisatiefase
6. Uitvoeren minnelijke schuldregeling (MSNP)
7. Voorbereiden wettelijke schuldregeling (WSNP)

Gezien de specifieke eisen die hieraan gesteld worden en het ontbreken van ervaring op het gebied van schulddienstverlening, wordt voorgesteld om de uitvoering van budgetbeheer (voorlopig) in te kopen bij een externe partij. Eind 2016 zal worden onderzocht of het haalbaar én wenselijk is om ook budgetbeheer zelf te gaan uitvoeren.

De ketenpartners dragen, onder de regie van het team Schulddienstverlening, zorg voor de aanvullende ondersteuningsvormen, te weten:

1. Begeleiding
2. Coaching
3. Formulierenbrigade
4. Thuisadministratie
5. Nazorg

In schema ziet het proces er als volgt uit:

De financiële doorrekening van variant 3 is opgenomen in bijlage 6. Hieruit blijkt dat de totale uitvoeringskosten per jaar **€ 298.900** bedragen.

De belangrijkste reden dat deze variant goedkoper is, is het lagere uurtarief van de eigen uitvoerders ten opzichte van het tarief dat de Kredietbank Limburg berekend.

4) Groeimodel; volledige uitvoering intern met tijdelijke inhuur externe deskundigen

De vierde variant is inhoudelijk identiek aan variant 3. Bij deze variant wordt echter rekening gehouden met het feit dat onze gemeente op dit moment nog geen enkele ervaring heeft met het zelf uitvoeren van schulddienstverlening. Zoals reeds aangegeven, is schulddienstverlening een specifieke expertise. Het lijkt raadzaam om een groeimodel te hanteren, zodat deze expertise kan worden opgebouwd.

In deze variant is dan ook uitgegaan om te starten met een beperkt aantal gemeentelijke schulddienstverleners en deze (tijdelijk) aan te vullen met inhuur van externe, ervaren schulddienstverleners. Gezamenlijk zullen zij het Team Schulddienstverlening vormgeven en werkzaam zijn vanuit het Stadhuis. De externe krachten staan borg voor de kwaliteit van de dienstverlening en fungeren als vraagbaak en klankbord voor de overige

medewerkers. Naarmate ervaring en expertise toenemen kan de inhuur worden afgebouwd en vervangen door gemeentelijke schulddienstverleners. Bijkomend voordeel is dat er op deze wijze een flexibele schil gecreëerd wordt. Wij beschikken immers nog niet over cijfermateriaal met betrekking tot het exacte aantal meldingen, intakes en trajecten. De doorrekeningen zijn gebaseerd op (onderbouwde) aannames, maar kunnen achteraf te ruim blijken te zijn. Door inzet van tijdelijk personeel ontstaan door een eventuele overbezetting geen structurele gevolgen.

De financiële doorrekening van variant 4 is opgenomen in bijlage 7. Hieruit blijkt dat de totale uitvoeringskosten per jaar **€ 348.650** bedragen. Wij verwachten dat er één jaar sprake zal zijn van ondersteuning door 2 fte externe deskundigen. Daarna kan de inhuur worden afgebouwd. Vanaf het 2e uitvoeringsjaar zal er nog maximaal één externe deskundige te hoeven worden ingezet. De kosten bedragen daarmee voor dat jaar € 323.775. Vanaf het 3e uitvoeringsjaar functioneert het Team Schulddienstverlening geheel zelfstandig en komen de kosten overeen met variant 3 (€ 298.900).

7. Financiering

7.1 Huidige kosten

Met de huidige schuldhelpverlening zijn momenteel de volgende kosten gemoeid. Dit betreft alleen de directe kosten. De indirecte kosten (uitvoeringskosten intern of bij partners) zijn hier niet bij meegenomen. Volledigheidshalve wordt hierbij nogmaals benadrukt dat er tot op heden sprake is van forse onderbenutting. Indien we door middel van actieve, gerichte communicatie méér burgers bereiken, zullen de kosten verdubbelen (zie hiervoor ook variant 1 op pagina 24).

2014 Uitgaven schuldhelpverlening

Inkoop Kredietbank	€ 288.472
Budgetbeheer (bijz. bijstand)	€ 14.673
Totaal	€ 303.145

2015 Uitgaven schuldhelpverlening

Inkoop Kredietbank	€ 273.824 ¹
Budgetbeheer (bijz. bijstand)	€ 13.670 ¹
Totaal uitgaven	€ 287.494

(¹ = extrapolatie 1^e helft 2015)

Voor 2014 werd in de begroting een bedrag opgenomen aan kosten voor inkoop bij de Kredietbank Limburg van € 244.326. Voor 2015 betreft dit een bedrag van € 239.854. De meerkosten zijn/worden gedekt uit de middelen voor bijzondere bijstand.

7.2 Kosten en dekking vanaf 2016

Zoals hierboven geschetst, hangen de kosten voor schulddienstverlening samen met de keuze voor één van de vijf uitvoeringsvarianten. Naast de uitvoeringskosten zullen we vanaf november 2015 en in 2016 te maken krijgen met implementatiekosten en met overige vaste kosten. Dit geldt voor alle opgenomen uitvoeringsvarianten, met uitzondering van variant 0.

De dekking voor deze kosten wordt enerzijds gevormd door de huidige begroting, anderzijds door de Klijnsmagelden²¹.

De overige vaste kosten bestaan uit enerzijds ondersteunende middelen voor de uitvoering (software, informatiehandboek), anderzijds door inkoop en subsidie voor Humanitas voor het opleiden van het noodzakelijke aantal vrijwilligers.

De implementatiekosten bestaan uit de inhuur van externe expertise om de nieuwe dienstverlening in te richten, implementatie van de benodigde software-pakketten, opleiding van medewerkers, een communicatiecampagne en afronding van de lopende trajecten bij de Kredietbank Limburg. Daarnaast zijn kosten opgenomen om een extra impuls te kunnen geven aan preventie van schulden door het aanbieden van workshops aan diverse burgers, onder wie uitkeringsgerechtigden en minima. Ook is er een budget opgenomen voor het organiseren van een netwerkbijeenkomst in het kader van vroegsignalering.

²¹ Structurele middelen die het Rijk heeft uitgetrokken voor het tegengaan van armoede en het organiseren van schuldhelp, preventie en vroegsignalering. De benaming "Klijnsmagelden" verwijst naar de staatssecretaris van sociale zaken & werkgelegenheid.

Beschikbare budgetten

De beschikbare (structurele) budgetten voor 2016 bedragen:

Middelen	2016
Begroting budgetbeheer bijz bijstand	14.000
Begroting inkoop Kredietbank Limburg	250.365
Restant Klijnsmagelden 2016	92.000
<i>Totaal</i>	356.365

Daarnaast is er nog een bedrag beschikbaar vanuit nog niet benutte Klijnsmagelden t/m 2015, ten aanzien waarvan het college op 28 april 2015 heeft besloten dit specifiek te reserveren voor schuldhulpverlening.

Gereserveerd voor schulddienstverlening	t/m 2015
Restant Klijnsmagelden	223.300

Kosten

De kosten voor variant 0 komen overeen met de kosten voor 2014, te weten: € 303.145.

Voor de overige varianten bedragen de kosten vanaf 2016:

Vaste kosten 2016	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	308.450
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	393.840

Kosten 2017	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	283.575
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	368.965

Kosten vanaf 2018	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Diagnose-instrument Traject51	0	7.500	7.500	7.500
Subsidie Humanitas	0	4.000	4.000	4.000
Abonnement Handboek Stimulansz SDV	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringskosten Team SDV	0	138.450	258.700	258.700
Softwarepakket Stratech	0	0	11.190	11.190
Kosten inkoop	797.755	274.645	40.200	40.200
Onvoorzien	0	10.000	20.000	20.000
<i>Totaal</i>	800.255	437.095	344.090	344.090

Daarnaast krijgen we in geval van variant 1 tot en met 4, te maken met de volgende implementatiekosten:

Implementatiekosten (eenmalig) t/m 2016	<i>Variant 1</i>	<i>Variant 2</i>	<i>Variant 3</i>	<i>Variant 4</i>
Inhuur coördinator/adviseur	0	15.000	30.000	30.000
Implementatie Traject 51	0	9.125	9.125	9.125
Communicatie	1.500	1.500	2.000	2.000
Implementatie Stratech	0	0	9.000	9.000
Opleiding medewerkers	0	4.000	10.000	10.000
Preventiewerkshops 'Omgaan met geld'	0	20.000	20.000	20.000
Netwerkbijeenkomst vroegsignalering	0	1.000	1.000	1.000
Afronding lopende dossiers Kred.bank Limburg	0	0	50.000	50.000
Onvoorzien	0	5.000	10.000	10.000
<i>Totaal</i>	1.500	55.625	141.125	141.125

Conclusie

Op basis van bovenstaande cijfers kan geconcludeerd worden dat uitvoeringsvariant 0 en 3 zijn te realiseren binnen de (structureel) beschikbare budgetten. Variant 4 is eveneens mogelijk, wanneer de (tijdelijke) meerkosten worden gedekt uit de gereserveerde Klijnsmagelden.

De gereserveerde Klijnsmagelden bieden voldoende ruimte om de implementatiekosten te betalen.

Wanneer besloten wordt te kiezen voor uitvoeringsvariant 1 of 2, zullen aanvullende budgetten in de begroting moeten worden vrijgemaakt.

Advies

Geadviseerd wordt te kiezen voor uitvoeringsvariant 4. Deze variant biedt zowel financieel als inhoudelijk de meeste voordelen en de minste risico's om te komen tot een structurele, integrale en efficiënte uitvoering van schulddienstverlening in Weert.

8. Implementatie

Zodra het duidelijk is op welke wijze wij schulddienstverlening vanaf 2016 in Weert gaan uitvoeren, worden aanvullende, noodzakelijke stukken en een implementatieplan opgesteld.

Het gaat hierbij om:

- Beleidsplan 2016-2020
- Beleidsregels schulddienstverlening
- Ontwikkelen Preventie
- Ontwikkelen vroegsignalering
- Communicatieplan
- Samenhang 3D
- Uitvoeringsafspraken samenwerkingspartners
- Mogelijkheden en risico's voor herfinanciering en saneringskredieten
- Wet Bescherming Persoonsgegevens
- Onderzoek naar aanbestedingsverplichtingen
- Inkoop externe instrumenten
- Onderzoek toegevoegde waarde lidmaatschap NVVK
- Competentieprofielen
- Werving en selectie
- Borging kwaliteit
- Opleiding
- Huisvesting

Het implementatieplan zal door het college worden vastgesteld en ter informatie aan de raad worden voorgelegd.

1. Inkomenseffecten landelijk en lokaal beleid

Deze factsheet geeft inzicht in de effecten van het landelijke toeslagenbeleid en het lokale armoedebeleid op het inkomen van huishoudens met lage inkomens in uw gemeente.

1.1. Inkomsten

Aan de inkomenskant onderscheiden we:

- netto inkomsten uit werk of een uitkering of combinatie van beiden;
- inkomsten uit landelijke regelingen zoals huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag, heffingskorting en kinderbijslag;
- inkomsten uit gemeentelijke regelingen zoals de kwijtschelding gemeentelijke heffingen en belastingen, korting collectieve zorgverzekering, participatiefonds en dergelijke.

Bij de berekening van de inkomenseffecten is er vanuit gegaan dat een huishouden gebruik maakt van alle landelijke en lokale regelingen en de maximale bedragen per regeling ontvangt. In de overzichten is geen rekening gehouden met eventuele meerinkomsten via de individuele inkomensvoorslag.

1.2. Uitgaven

Inhoudelijk gezien zijn er vier soorten uitgaven te onderscheiden:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Er ligt meestal een contract aan ten grondslag. Voorbeelden zijn huur, energiekosten en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris en kleding;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- uitgaven voor vrije bestedingen. Dit zijn uitgaven voor openbaar vervoer, lidmaatschap van een sport of andere vereniging, lidmaatschap bibliotheek, een krant, zakgeld voor kinderen en recreatie.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur, energiekosten, water en de lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke normbedragen van het Nibud.

1.3. Vrije bestedingen

De tabel geeft per inkomensgroep het bedrag weer dat maandelijks overblijft na alle uitgaven. Bij de berekening van de inkomenseffecten is er vanuit gegaan dat een huishouden gebruik maakt van alle landelijke en lokale regelingen en de maximale bedragen per regeling ontvangt.

Tabel 1.3.1 Overzicht vrije bestedingen (in euro's) per huishoudtype naar inkomen.

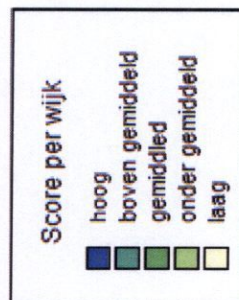
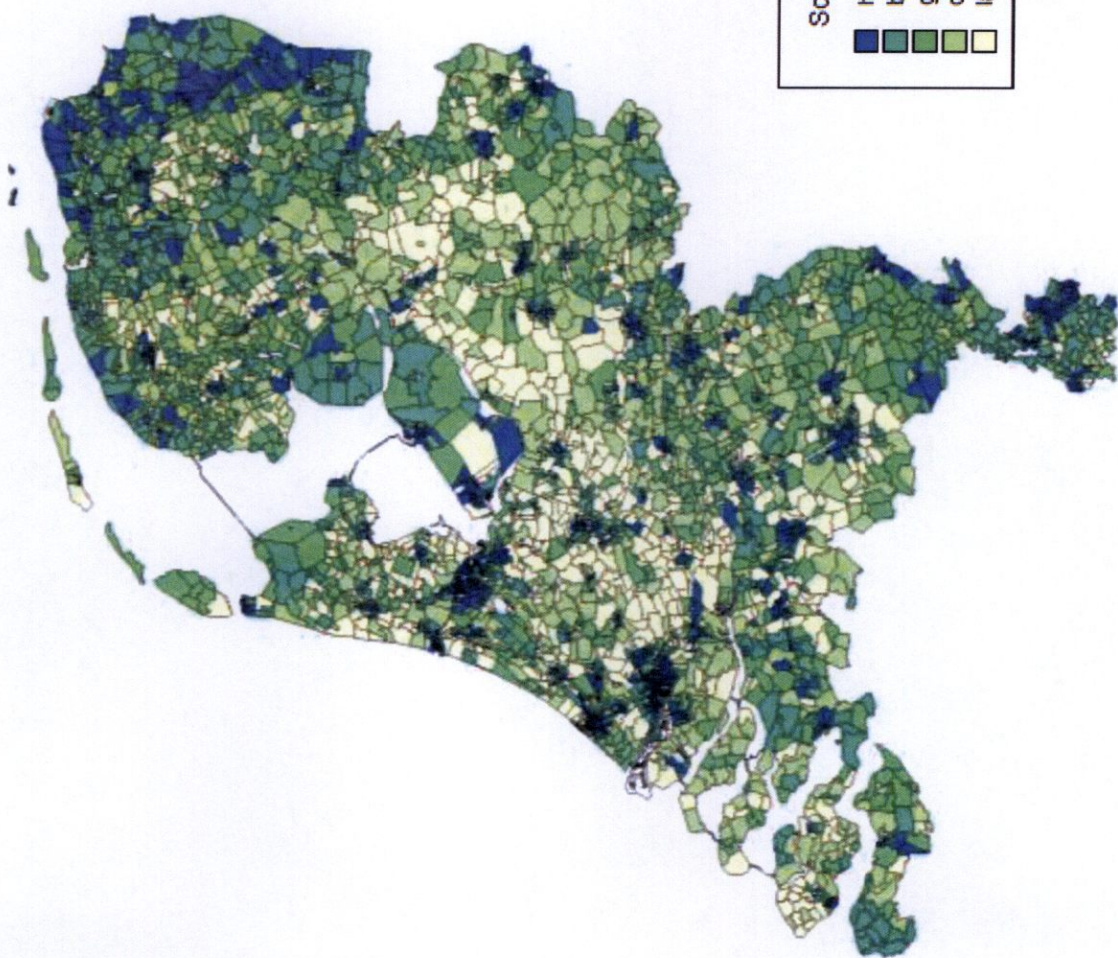
Huishoudtype	100 % Wsm	110 % Wsm	120 % Wsm	130 % Wsm
Alleenstaande				
Exclusief gemeente	-148	-124	-45	26
Inclusief gemeente	-82	-104	-33	26
Alleenstaande ouder, 2 kinderen (4 – 12 jaar)				
Exclusief gemeente	-68	-48	42	98
Inclusief gemeente	18	-18	54	98
Meerpersoons zonder kinderen				
Exclusief gemeente	-276	-256	-212	-152
Inclusief gemeente	-181	-216	-188	-152
Meerpersoons, 2 kinderen (4 – 12 jaar)				
Exclusief gemeente	-309	-261	-238	-195
Inclusief gemeente	-203	-211	-214	-195
Alleenstaande (ouder dan 65)				
Exclusief gemeente	-28	30	138	258
Inclusief gemeente	38	50	150	258
Meerpersoons (ouder dan 65)				
Exclusief gemeente	-159	-64	60	159
Inclusief gemeente	-64	-24	84	159

Het vrij te besteden bedrag verschilt aanzienlijk tussen de huishoudtypes.

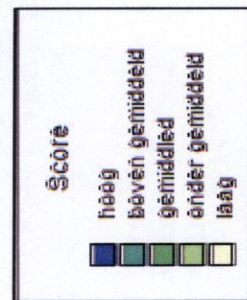
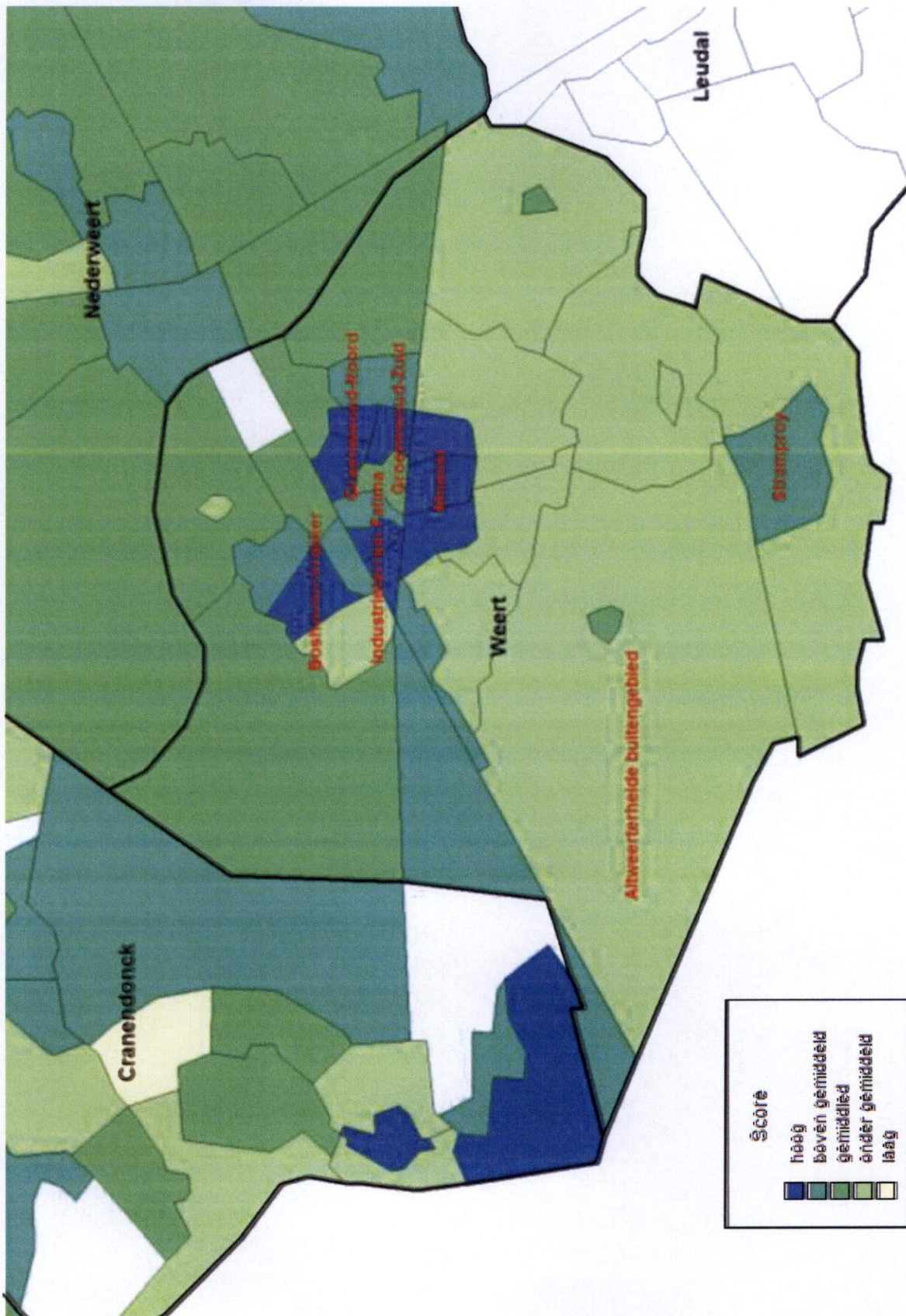
Alleenstaande ouders hebben van de huishoudens onder de 65 jaar maandelijks het meest te besteden. Dit wordt vooral veroorzaakt door de landelijke heffingskortingen en het kindgebonden budget.

Ouderen met een inkomen boven de bijstandsnorm houden maandelijks geld over. Hier zien we duidelijk terug dat deze groep tot voor kort speerpunt van kabinetsbeleid is geweest.

Risicogebieden 2014

Weert 2014

Gemeente Weert per plaats

Gemeente: Weert		Weert										
Stramproy		Weert					Weert					
Risico niveau	Aantal postcodes	% Aantal postcodes	Aantal inwoners	% Aantal inwoners	Aantal particuliere huishoudens	% Aantal particuliere huishoudens	Aantal postcodes	% Aantal postcodes	Aantal inwoners	% Aantal inwoners	Aantal particuliere huishoudens	% Aantal particuliere huishoudens
-	3	2.3%	5	0.1%	0	0.0%	90	8.0%	330	0.8%	0	0.0%
1	1	0.8%	10	0.2%	5	0.2%	29	2.6%	1045	2.4%	455	2.4%
2	7	5.4%	230	4.5%	90	4.3%	66	5.9%	2860	6.6%	1085	5.7%
3	11	8.5%	290	5.6%	120	5.7%	84	7.5%	3790	8.8%	1485	7.9%
4	13	10.1%	475	9.2%	195	9.3%	109	9.7%	4670	10.8%	1840	9.8%
5	27	20.9%	1275	24.8%	500	23.9%	113	10.0%	4780	11.0%	2135	11.3%
6	23	17.8%	985	19.1%	400	19.1%	130	11.5%	5315	12.3%	2475	13.1%
7	24	18.6%	830	16.1%	350	16.7%	127	11.3%	4450	10.3%	2065	10.9%
8	11	8.5%	505	9.8%	205	9.8%	125	11.1%	5055	11.7%	2375	12.6%
9	6	4.7%	410	8.0%	170	8.1%	131	11.6%	5215	12.0%	2375	12.6%
10	3	2.3%	135	2.6%	60	2.9%	122	10.8%	5795	13.4%	2580	13.7%
Totaal	129	100%	5150	100%	2095	100%	1126	100%	43305	100%	18870	100%
							378	33.6%	16065	37.1%	7330	38.8%

Gemeente Weert totaal

Gemeente: Weert		Totaal		Totaal		Totaal		Totaal		Totaal		
Risico niveau	Aantal postcodes	% Aantal postcodes	Aantal inwoners	% Aantal inwoners	Aantal particuliere huishoudens	% Aantal particuliere huishoudens	Aantal postcodes	% Aantal postcodes	Aantal inwoners	% Aantal inwoners	Aantal particuliere huishoudens	% Aantal particuliere huishoudens
-	93	7.4%	335	0.7%	0	0.0%						
1	30	2.4%	1055	2.2%	460	2.2%						
2	73	5.8%	3090	6.4%	1175	5.6%						
3	95	7.6%	4080	8.4%	1605	7.7%						
4	122	9.7%	5145	10.6%	2035	9.7%						
5	140	11.2%	6055	12.5%	2635	12.6%						
6	153	12.2%	6300	13.0%	2875	13.7%						
7	151	12.0%	5280	10.9%	2415	11.5%						
8	136	10.8%	5560	11.5%	2580	12.3%						
9	137	10.9%	5625	11.6%	2545	12.1%						
10	125	10.0%	5930	12.2%	2640	12.6%						
Totaal	1255	100%	48455	100%	20965	100%	398	31.7%	17115	35.3%	7765	37.0%

Management informatie t.b.v. niet GR deelnemers 4de kwartaal 2014

Weert

Uitputting inkoopbudget											
Inkoopbudget										€ 244.326	
Geleverde productie:											
Preventie	Aantallen					Uitputting					tarief DVO
	Q1	Q2	Q3	Q4	totaal	Q1	Q2	Q3	Q4	totaal	
Preventie en voorlichting											
Intake cursus	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 52
Cursus 'rondkomen met geld'	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.047
Cursus 'financiële planning'	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.690
Cursus 'financiële planning' avond	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.206
Voorlichting scholen en instelling											n.o.t.k.
Probleemanalyse en crisisinterventie											
Intake schuldhulpverlening	36	27	33	47	143	€ 15.480	€ 11.610	€ 14.190	€ 20.210	€ 61.490	€ 430
Intake budgetbeheer	6	4	5	10	25	€ 516	€ 344	€ 430	€ 860	€ 2.150	€ 86
Crisisinterventie	0	0	2	1	3	€ 0	€ 0	€ 172	€ 86	€ 258	€ 86
Ministeriële regeling	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 430
Uitvoeringsoverleg	0	0	0	4	4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 344	€ 344	€ 86
Informatie en advies											
Informatie & advies	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.032
Spreekuur op locatie	17	23	18	23	81	€ 1.462	€ 1.978	€ 1.548	€ 1.978	€ 6.966	€ 86
Schuldregeling											
Casemanagement / stabilisatiefase	20	33	20	43	116	€ 17.200	€ 28.380	€ 17.200	€ 36.980	€ 99.760	€ 860
Schuldregeling	41	24	26	19	110	€ 38.786	€ 22.704	€ 24.596	€ 17.974	€ 104.060	€ 946
Moratorium											n.o.t.k.
Stabilisatie											
Budgetbeheer: Basispakket	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25
Budgetbeheer: Pluspakket	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 40
Budgetbeheer: Totaalpakket	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 50
Budgetcoaching	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.032
Betalingsregelingen	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 86
Schuldregeling ondersteunende activiteiten	2	0	0	0	2	€ 516	€ 0	€ 0	€ 0	€ 516	€ 258
Afgifte verzoekschriften											
WSNP-verklaring met min.tr. KBL											
Enkele verklaring	10	9	7	18	44	€ 1.290	€ 1.161	€ 903	€ 2.322	€ 5.676	€ 129
Dubbele verklaring	2	6	1	4	13	€ 516	€ 1.548	€ 258	€ 1.032	€ 3.354	€ 258
WSNP-verklaring zon. min.tr. KBL											
Enkele verklaring	0	0	1	0	1	€ 0	€ 0	€ 344	€ 0	€ 344	€ 344
Dubbele verklaring	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 516
Verklaring voor bedrijf	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 516
Verzoek voorlopige voorziening	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 86
Nazorg											
Nazorg	0	0	0	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 86
Sociale kredietverlening											
Intake sociale kredietverlening	7	10	15	7	39	€ 602	€ 860	€ 1.290	€ 602	€ 3.354	€ 86
Totaal						€ 76.368	€ 68.585	€ 60.931	€ 82.388	€ 288.272	
Uitputting inkoopbudget t/m 4de kwartaal										€ 288.272	
Resterend budget										€ 43.946-	

Management informatie t.b.v. niet GR deelnemers 4de kwartaal 2014

Weert

Productie-aantallen	DVO	DVO naar rato 4e kwartaal	Werkelijk t/m 4e kwartaal
Preventie en voorlichting			
Intake cursus	0	0	0
Cursus 'rondkomen met geld'	0	0	0
Cursus 'financiële planning'	0	0	0
Cursus 'financiële planning avond'	0	0	0
Probleemanalyse en crisisinterventie			
Intake schuldhulpverlening	150	150	143
Intake budgetbeheer	20	20	25
Crisisinterventie	0	0	3
Ministeriële regeling	0	0	0
Uitvoeringsoverleg	0	0	4
Informatie en advies			
Informatie & advies	0	0	0
Spreekuur op locatie	48	48	41
Schuldregeling			
Casemanagement / stabilisatiefase	110	110	116
Schuldregeling	60	60	110
Moratorium	0	0	0
Stabilisatie			
Budgetbeheer: Basispakket	0	0	0
Budgetbeheer: Pluspakket	0	0	0
Budgetbeheer: Totaalpakket	0	0	0
Budgetcoaching	0	0	0
Betalingsregelingen	0	0	0
Schuldregeling ondersteunende activiteiten	6	6	2
Afgifte verzoekschriften			
WSNP-verklaring met min.tr. KBL			
Enkele verklaring	45	45	44
Dubbele verklaring	20	20	13
WSNP-verklaring zon. min.tr. KBL			
Enkele verklaring	2	2	1
Dubbele verklaring	2	2	0
Verklaring voor bedrijf	2	2	0
Verzoek voorlopige voorziening	0	0	0
Nazorg			
Nazorg	0	0	0
Sociale kredietverlening			
Intake sociale kredietverlening	40	40	39

Management informatie t.b.v. niet GR deelnemers 4de kwartaal 2014

Weert

Kerncijfers productie

	Schuldhelpverlening			Budgetbeheer		
	begin 4e kwartaal	mutaties	eind 4e kwartaal	begin 4e kwartaal	mutaties	eind 4e kwartaal
Aantal aanmeldingen	96	47	143	17	8	25
Aantal werkelijk gevoerde intakegesprekken	89	39	128			
<i>waarvan:</i>						
aanmelding in hetzelfde kwartaal	51	24	75			
aanmelding eerder	38	15	53			
Aantal niet geslaagde trajecten fase 1	47	9	56			
<i>omdat:</i>						
aanvraag is ingetrokken	4	1	5			
aanvraag is afgewezen	43	8	51			
Aantal gestarte trajecten fase 2 (status A)	92	19	111			
Aantal niet geslaagde trajecten fase 2	39	25	64			
<i>omdat:</i>						
aanvrager werkt niet mee (W1)	4	2	6			
schuldeisers werken niet mee (W2)	35	23	58			
overige redenen**	0	0	0			
Aantal schuldregelingen (geslaagd fase 2)	23	13	36			
Aantal saneringskredieten	0	0	0			
Aantal betalingsregelingen	0	0	0			
Aantal afgegeven WSNP-verklaringen	36	23	59			

Aantal lopende schuldregelingen per 31.12.2014:	63			
---	----	--	--	--

Gerealiseerde doorlooptijden

Aanmelding - start fase 1	3,8	weken
Fase 1 - start fase 2	+/-12	weken

* bv. cliënt is verhuisd buiten het werkgebied, cliënt overleden, geen medewerking cliënt, geen SB mogelijk in huidige situatie.

** bv. cliënt heeft de schulden zelf opgelost.

1) Minimale variant: volledige inkoop extern

Product	% klanten	Omvang klantgroep	Aantal klanten	kosten per product per klant	Totaal aantal bedrag op jaarbasis
Aanmelding	100%	475	475	€ 430	€ 143.190
Intakegesprek	70%	475	333		
Inkoop Schuldregelingtraject					
Nazorg		333	0	€ 198	€ 0
Klantmanagement		333	0	€ 860	€ 0
Stabilisatiefase	81%	333	270	€ 860	€ 232.200
Budgetbeheer	81%	333	270	€ 600	€ 162.000
Budgetcoaching		333	0	€ 1.032	€ 0
Schuldregeling	76%	333	253	€ 946	€ 239.338
WSNP-verklaring (enkel)	31%	333	103	€ 129	€ 13.287
WSNP-verklaring (dubbel)	9%	333	30	€ 258	€ 7.740
			Totaal		€ 797.755

Totale kosten variant 1 € 797.755

2) Minimale variant Plus: kop van het proces intern, overige instrumenten inkoop

Product	% klanten	Omvang klantgroep	Aantal klanten	uren SDV per product per klant	Totaal aantal benodigde uren op jaarbasis	FTE op jaarbasis
Aanmelding	100%	475	475			
Intakegesprek	70%	475	333	2,5	832,5	0,59
Informatie en advies	15%	71	71	2,5	177,5	0,13
Aanpakgesprek	55%	261	261	2,5	652,5	0,47
Optimalisatiefase	41%	195	195	6,76	1319	0,94
Betalingsregeling	27%	195	53	10	530	0,38
Klantmanagement: Bespaarplan	100%	195	195	0,75	146	0,10
Klantmanagement: Risicocheck / rechten, plichten	100%	195	195	0,67	131	0,09
Klantmanagement: voorzieningencheck	100%	195	195	0,75	146	0,10
Begroting	45%	195	88	0,75	66	0,05
budgetcoach	12%	195	23	1,25	29	0,02
budgetcursus	19%	195	37	1,13	42	0,03
thuisadministratie	9%	195	18	0,33	6	0,00
stabilisatie beslagrijke voet	26%	195	51	0,75	38	0,03
schuldenoverzicht	86%	195	167	0,75	125	0,09
verwijzing ketenpartners	43%	195	84	0,75	63	0,05
					Totaal fte	2,13
					à € 65.000	€ 138.450
Inkoop Schuldregelingstraject	14%	67	67			
Nazorg	100%	67	67	2,3	154,1	€ 13.253
Klantmanagement	100%	67	67	860	57620	€ 57.620
Stabilisatiefase	100%	67	67	860	57620	€ 57.620
Budgetbeheer	100%	67	67	600	40200	€ 40.200
Budgetcoaching	50%	67	33	1032	34056	€ 34.056
Schuldregeling	100%	67	67	946	63382	€ 63.382
WSNP-verklaring	50%	67	33	258	8514	€ 8.514
					Totaal inkoop	€ 274.645

Totale kosten variant 2 € 413.095

3) Volledige variant: volledige uitvoering intern

Product	% klanten	Omvang klantgroep	Aantal klanten	uren SDV per product per klant	Totaal aantal benodigde uren op jaarbasis	FTE op jaarbasis
Aanmelding	100%	475	475	2,5	831,25	0,59
Intakegesprek	70%	475	333	2,5		
Informatie en advies	15%	71	71	2,5	178,125	0,13
Aanpakgesprek	55%	261	261	2,5	653,125	0,47
Optimalisatiefase	41%	195	195	6,76	1317	0,94
Betalingsregeling	27%	195	53	10	526	0,38
Klantmanagement: Bespaarplan	100%	195	195	0,75	146	0,10
Begroting	45%	195	88	0,75	66	0,05
Klantmanagement: Risicocheck / rechten, plichten	100%	195	195	0,67	130	0,09
budgetcoach	12%	195	23	1,25	29	0,02
budgetcursus	19%	195	37	1,13	42	0,03
thuisadministratie	9%	195	18	0,33	6	0,00
Klantmanagement: voorzieningencheck	100%	195	195	0,75	146	0,10
stabilisatie beslagvrije voet	26%	195	51	0,75	38	0,03
schuldenoverzicht	86%	195	167	0,75	126	0,09
verwijzing ketenpartners	43%	195	84	0,75	63	0,04
Schuldregelingstraject	14%	67	67	38,75	2596,25	1,85
Nazorg	100%	67	67	2,5	167,5	0,12
Klantmanagement	100%	67	67	6,5	435,5	0,31
Stabilisatiefase	100%	67	67	12,5	837,5	0,60
Budgetcoaching	50%	67	33	1,5	49,5	0,04
Schuldregeling	100%	67	67	15	1005	0,72
WSNP-verklaring	50%	67	33	3	99	0,07
Totaal fte					à € 65.000	€ 258.700

Inkoop					Kosten per product	
Inkoop: Budgetbeheer	100%	67	67		€ 600	€ 40.200

Totale kosten variant 3 € 298.900

4) Groeimodel

Product	% klanten	Omvang klantgroep	Aantal klanten	uren SDV per product per klant	Totaal aantal benodigde uren op jaarbasis	FTE op jaarbasis
Aanmelding	100%	475	475	2,5	831,25	0,59
Intakegesprek	70%	475	333	2,5		
Informatie en advies	15%	71	71	2,5	178,125	0,13
Aanpakgesprek	55%	261	261	2,5	653,125	0,47
Optimalisatiefase	41%	195	195	6,76	1317	0,94
Betalingsregeling	27%	195	53	10	526	0,38
Klantmanagement: Bespaarplan	100%	195	195	0,75	146	0,10
Begroting	45%	195	88	0,75	66	0,05
Klantmanagement: Risicocheck / rechten, plichten	100%	195	195	0,67	130	0,09
budgetcoach	12%	195	23	1,25	29	0,02
budgetcursus	19%	195	37	1,13	42	0,03
thuisadministratie	9%	195	18	0,33	6	0,00
Klantmanagement: voorzieningencheck	100%	195	195	0,75	146	0,10
stabilisatie beslagvrije voet	26%	195	51	0,75	38	0,03
schuldenoverzicht	86%	195	167	0,75	126	0,09
verwijzing ketenpartners	43%	195	84	0,75	63	0,04
Schuldregelingstraject	14%	67	67	38,75	2596,25	1,85
Nazorg	100%	67	67	2,5	167,5	0,12
Klantmanagement	100%	67	67	6,5	435,5	0,31
Stabilisatiefase	100%	67	67	12,5	837,5	0,60
Budgetcoaching	50%	67	33	1,5	49,5	0,04
Schuldregeling	100%	67	67	15	1005	0,72
WSNP-verklaring	50%	67	33	3	99	0,07
					Totaal fte	3,98
					à € 65.000	€ 129.350
					à € 90.000	€ 179.100
					Totaal	€ 308.450
Inkoop						
Inkoop: Budgetbeheer	100%		67		€ 600	€ 40.200

Totale kosten variant 4 € 348.650

7

Cliënten Platform Minima Weert

Gemeente Weert
Afdeling WIZ
T.a.v. dhr. E. Zweyffening
Postbus 950
6000 AZ Weert

Onderwerp: Advies beleidsnotitie Schulddienstverlening

Weert, 15 september 2015

Geachte heer Zweyffening,

Inleiding

Per post ontvingen wij op 7 september 2015 het verzoek om uiterlijk 15 september 2015 ons advies uit te brengen inzake de beleidsnotitie Schulddienstverlening.

Overheid

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) ingevoerd en dit heeft destijds geleid tot vaststelling van het beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2016. Gemeenten hebben de plicht om schuldhulpverlening integraal en effectief te organiseren en hierin de regie te voeren

De voorgenomen samenwerking tussen de gemeenten Weert en Roermond is om financiële redenen uiteindelijk niet doorgegaan.

Vervolgens is besloten dit onderwerp onder de loep te nemen en de actuele situatie breed te inventariseren. Gebleken is dat ondersteuning in de huidige schuldhulpverlening in Weert in veel gevallen ontbreekt. Dit hangt mede samen met het ontbreken van een - voor alle partijen duidelijk – proces en een duidelijke regierol van de gemeente. De inventarisatie heeft geleid tot de notitie “Weert maakt een punt van schulden!”, gedateerd 3 september 2015.

Overleg en info

Wij hebben tijdens het overleg van 21 augustus 2015 met de afd. WIZ gesproken over een nieuw beleidsplan schulddienstverlening voor de periode 2016-2020.

Tijdens dit overleg zijn wij uitgebreid geïnformeerd over de voornaamste uitgangspunten en aanpak van het proces.

Voornaamste uitgangspunten beleidsnotitie

- Noodzaak schulddienstverlening staat vast
- Laagdrempelige en eenduidige toegang
- Integraal aanbod (uniforme werkwijze)

- Kwalitatieve dienstverlening (deskundig/korte doorlooptijden)
- Gemeente voert regie
- Samenwerking met lokale partners (voldoende draagvlak en commitment)
- Aandacht voor begeleiding, preventie en vroegsignalering
- Van cliënt wordt verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid verwacht en deze blijft eigenaar van het proces

Advies

Integrale benadering

Wij zijn zeer ingenomen dat geopteerd wordt voor een integrale benadering van de schulddienstverlening waarbij de gemeente de regie voert in samenwerking met lokale partners. Hiervoor zal wel de nodige expertise moeten worden aangetrokken en/of ontwikkeld, omdat deze op dit moment onvoldoende aanwezig is.

Preventie/vroegsignalering

Wij willen aandacht vragen voor preventie en vroegsignalering. Dit zou kunnen door het aanbieden van cursussen, coaching en begeleiding. Voor het basisonderwijs is speciaal lesmateriaal beschikbaar (lespakket: leren omgaan met geld).

Minima zijn potentiële vragers voor schulddienstverlening. Deze doelgroep is bekend en hiervoor zouden specifieke cursussen kunnen worden aangeboden. Deze aanpak beantwoordt volledig aan de uitgangspunten voor de aanwending van de zogenaamde "Klijnsmagelden".

Uitvoeringsvariant

Voor een integrale benadering blijven alleen variant 3 en 4 over.

Wij geven u in overweging te opteren voor het groeimodel (model 4) zodat expertise kan worden opgebouwd met ondersteuning van externe deskundigen en deze af te bouwen naarmate ervaring en expertise van de eigen medewerkers toenemen. Dit hoeft financieel geen belemmering te zijn volgens de doorrekening van de varianten.

De aanpak, werkwijze en resultaten willen wij graag na een periode van een jaar met u evalueren.

Wij wensen u veel succes met de aanpak en opzet van dit nieuwe beleid.

Wij vertrouwen u hiermede ons advies tijdig ter kennis te hebben gebracht.

Met vriendelijke groet,
Namens het CPM,

J.H.W.H. Smeets, voorzitter